

AKTUALNO ↙

V gašenje požarov vključeni tudi letalniki SV

VIDELI SMO ↘

Mladi na taborih
spoznavali vojaško življenje

Marko Pišlar

SUŠA, POŽARI IN POMANJKANJE VODE

Skoraj polovica Evrope, in tudi Slovenija, se je v preteklih mesecih znašla v primežu vročinskega vala in izjemno velike suše, ki je najbolj prizadela kmetijski sektor. Da gre za največjo sušo v zadnjem stoletju, dokazujejo številke o nastali škodi. Po stari celini so divjali obsežni gozdni požari, katerih ognjeni zublji so goltali pred seboj vse, česar so se dotaknili. Največji požar v zgodovini Slovenije, ki je julija zajel obsežno območje goriškega Krasa, je sodelujočim reševalcem v dveh tednih uspelo pogasiti. Zaradi suhe in goste vegetacije, visokih poletnih temperatur ter močne burje so se ognjeni zublji hitro razplamteli in širili. Gašenje sta oteževala še težko prehoden kraški teren in prisotnost neeksplozivnih ubojnih sredstev iz prve svetovne vojne. Prav zaradi teh dejavnikov je bilo zelo pomembno gašenje požara iz zraka. Pri tem so imele veliko vlogo tudi posadke helikopterjev in letal Slovenske vojske, ki so za ta namen naletale več kot 280 ur ter nad kraško požarišče odvrgle dobra dva milijona in pol litrov vode.

Velika suša je povzročila tudi pomanjkanje zalog pitne vode, saj so nekateri potoki in reke povsem presahnil, vodna zajetja pa so ostala prazna. Največ težav pri oskrbi s pitno vodo so v zadnjem sušnem obdobju občutili prebivalci slovenske Istre. Ti so tudi po zaslugi enot Civilne zaštite in Slovenske vojske, ki so skrbele za nepretrgano črpanje ter prevoz vode iz reke Unice na Planini pri Rakeku do vodarne Cepki pri Črnem Kalu, lahko dobili najnужnejše količine pitne vode, potrebne za življenje in delo.

4
S SKUPNIMI MOČMI
NAD POŽARE

Požar na Krasu gasili
gasilci ter domači
in tuji letalniki

25
LOGISTIČNA BRIGADA
PRAZNOVALA 20-LETNICO

V kranjski vojašnici
slovesnost
ob dnevu enote

36
PREVERILI ODZIVANJE
OB LETALSKI NESREČI

V Cerkljah ob Krki vaja
kriznega odzivanja
Zlomljeno krilo 2022

12
SLOVENIJA IMA BOGATO
VOJAŠKOZGODOVINSKO
DEDIŠČINO

Pogovor z direktorjem
Parka vojaške zgodovine
Jankom Boštjančičem

28
NA GASILSKI OLIMPIJADI
TEKMOVALO VEČ KOT
2600 GASILCEV

Gasilsko tekmovanje
v Celju pritegnilo
gasilce iz 20 držav

51
VOJAŠKI
OSTROSTRELCCI
SPOZNAVALI NOVOSTI

V Slovenski vojski prvič
izvedena delavnica
ostroostrelstva Madmil 2022

22
CIVILNA ZAŠČITA
IN VOJSKA POMAGALI
PRI OSKRBI S PITNO VODO

Voda iz Unice
za prebivalce
slovenske Istre

30
SELEKCIJO ŠOLE
ZA ČASTNIKE USPEŠNO
OPRAVILO 26 KANDIDATOV

V okolici Bohinjske Bele
selekcija za 35. generacijo
Šole za častnike

S SKUPNIMI MOČMI NAD POŽARE

BESEDILO Jerneja Grmadnik

Julijski požar na Krasu se bo v zgodovino zapisal kot največji požar v naravnem okolju v Sloveniji. Neugodni pogoji, kot so bili spreminjajoči se vetrovi in visoke temperature, so še dodatno oteževali gašenje, nevarnost pa so predstavljala tudi neeksplozivna ubojna sredstva iz prve svetovne vojne. V intervencijo so se vključili poklicni in prostovoljni gasilci iz vse Slovenije, pripadniki Slovenske vojske, Policije, Rdečega križa ter drugih sestavov sil zaščite, pomoči in reševanja ter številni prostovoljci. Pomembno vlogo pri gašenju so imele domače in tuje zračne sile. Z nekaj sodelujočimi smo se pogovarjali ob koncu intervencije in v času, ko je nov požar izbruhnil še na Socerbu. Požar na Krasu je bil dobra šola za prihodnje spopade s požari v naravnem okolju, ki bodo zaradi podnebnih sprememb najverjetneje še pogostejši.

Julijski požar na Krasu je obsegal tri ločene požare, ki so se ob neugodnih razmerah združili. Po prvih ocenah Zavoda za gozdove znaša skupna površina uničenih gozdov in zemljišč na območju Klaričev, Kostanjevice na

Krasu ter Lokvice na slovenski strani okoli 3600 hektarjev. Prvič je zagorelo 15. julija pod daljnovodom med Mirnom in Lokvico, nato se je pojavil nov požar na vzhodni strani Krasa, hkrati je zagorelo še na italijanski strani, ob železnici v okolici Devina, kjer se je pojavilo več manjših požarov. Od tod se je en razširil čez mejo proti Klaričem oziroma Selam na Krasu in ponovilo se je leto 2003, ko je tam že divjal obsežen požar. »Na tem območju je greben, in ko pride požar v tako strmino, se ob vetru hitro širi. Vršni požar, ki zajame krošnje dreves, močno preskakuje in lahko v dveh urah prepotuje tudi kilometer dolgo razdaljo. Sile smo takrat preusmerili v varovanje hiš, požar je zaobšel vas, vendar se je združil z drugima dvema,« je v grobem

razvoj dogodkov opisal vodja intervencije in poveljnik poklicne Gasilske enote Nova Gorica Simon Vendramin, ki je poudaril, da sta gasilec največ težav povzročala menjajoča se vetrova maestral ter burja. »Vršni požar je še posebej nevaren tam, kjer so visoki borovci, plamen je nato še višji od krošenj. Za take požare je nujna zračna sila, mora pa biti na tleh tudi pehota, ki zaliva robove, jih čisti in prekopava teren ter dokonča delo. Kjer rasejo borovci, je veliko gorivnega materiala, mase, ki se nalaga z leti, in tam lahko nekaj dni tli podtalno, nato pa spet zagori povsem drugje,« je nekaj posebnosti požara v kraškem okolju opisal poklicni gasilec in dodal, da jih je skrbelo zlasti zaradi neeksplozivnih ubojnih sredstev predvsem iz

FOTO Zavod za gozdove Slovenije

▶ Pri čiščenju protipožarnih presek je poleg zasebnikov sodelovala tudi gradbena mehanizacija Slovenske vojske.

◀ Požar na Krasu so pomagali gasiti letalniki iz osmih držav.

prve svetovne vojne, ki so pretela zračnim silam in silam na tleh. Zato so teren pregledovali tudi pripadniki Državne enote za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi in prisotne ustrezno usmerjali. Med požarom je bilo ves čas slišati detonacije vojnih ostankov, na srečo pa se niso zgodile nesreče.

SODELOVALO 13.000 GASILCEV

Z ognjenimi zublji se je bojevalo od 300 do 1500 gasilcev na dan, in sicer iz vse Slovenije. 17. julija je bil namreč aktiviran državni načrt za večje požare v naravnem okolju, zato so primorskim gasilcem pomagali tudi gasilci iz drugih slovenskih regij. Do konca 17-dnevne intervencije je pri gašenju sodelovalo več kot 13.000 poklicnih in predvsem prostovoljnih gasilcev, pri čemer so nekateri izmed njih gasili več dni. »Veliko jih je prvič gasilo požar takih razsežnosti, zato je bilo razumljivo prisotnega tudi nekaj strahu. Skrbeli smo, da so imeli vedno ob sebi koga izmed domačih sil, vendar je bila težava, da so bili tamkajšnji gasilci, ki najbolj obvladajo te požare, proti koncu že izčrpani ali pa jih je zaradi drugih nalog primanjkovalo,« je pojasnil Vendramin in poudaril, da so zaradi spreminjajočih se smeri požara nenehno prerazporejali sile na terenu glede na prednostne naloge gašenja. Pojasnil je tudi pomen

FOTO STA

FOTO Goran Krošelj

gozdarjev, sekačev in prostovoljcev, ki so delali preseke, da bi na njih požar ustavili: »Tam požar izgubi višino plamena in ga lažje pogasimo. Vendar je požar preskočil tudi preseko, zato smo jih določali še bolj v zaledje, saj smo morali biti nekaj ur ali tudi en dan hitrejši od požara. S presekami so se ure-dile nove poti, na katerih bi lahko ustavljali požar.«

Simon Vendramin je poudaril, da za vodjo intervencije vedno stoji ekipa usposobljenih sodelavcev, ki jim je dodeljena neka funkcija. »Vodja intervencije skrbi za štiri glavna področja: operativne sile, logistiko, načrtovanje, administracijo in finance. Lahko pa izbere še druge pomočnike: pooblaščenca za stike z mediji, varnostnega nadzornika in osebo, ki skrbi za povezavo med različnimi službami. Gre za usklajeno delo, vodja je le tisti, ki povezuje delo vseh,« je pojasnil svojo vlogo in dodal, da se ob vodenju tako obsežne intervencije veliko naučiš: »Vse ne poteka šolsko, saj je treba pogosto improvizirati. Prvič smo v tako množični obliki sodelovali z drugimi silami, Slovensko vojsko in Policijo. Na podlagi teh izkušenj bomo poskušali biti drugič še boljši.« Dodal je, da si želi, da bi se v prihodnosti ob aktivaciji državnega načrta zagotovila tudi državna logistika in da bi se na ravni države pripravile ekipe, usposobljene za vodenje takih intervencij, z vso podporo v ozadju, od načrtovanja, geografskih informacijskih sistemov do digitalizacije. Izpostavil je tudi meddržavno oziroma medsosedsko sodelovanje, ki poteka čez sporazum o sodelovanju med Upravo Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter Civilno zaščito Furlanije - Julijske krajine in čez sporazum, podpisan 14 dni pred požarom, med slovenskimi ter italijanskimi gasilci, ki je operativni in se nanaša na sodelovanje na območju 20 kilometrov vzdolž zahodne meje.

V ZRAKU TUDI 15 LETALNIKOV NAENKRAT

Čez mehanizem Evropske unije za pomoč ob naravnih nesrečah je Slovenija ob požaru kmalu dobila pomoč tujih zračnih sil. Helikopterjem Bell-412, Cougar AS AL 532 in Pilatus PC-6 Slovenske vojske ter policijskima helikopterjema sta se pridružila še canadairja iz Italije in Hrvaške, pozneje pa so se v gašenje iz zraka vključili še italijanske, hrvaške, avstrijske, srbske, slovaške in madžarske helikopterske posadke ter romunski letali Spartan. Za koordinacijo zemlja-zrak so skrbeli pripadniki 15. polka vojaškega

FOTO Goran Krošelj

letalstva s častniki za povezavo in kontrolorji združenih ognjev ter vodja zračnih sil Andrej Rogelja iz Gasilske enote Nova Gorica, ki je usmerjal taktiko gašenja iz zraka. »Že prvi dan sem prevzel vodenje sektorja zrak. Sprva sem sodeloval z različnimi pripadniki Slovenske vojske, nato pa največ s pilotom nadporočnikom Jernejem Ferletičem, tudi domačinom iz Mirna. On je skrbel za komunikacijo s piloti, jaz pa za gasilsko taktiko, torej kam usmerjati letalnike glede na količino vode in razvoj požara,« je opisal povezavo gasilskega in vojaškega dela. Najprej je gašenje usmerjal na podlagi informacij s terena, nato pa je razvoj požara spremljal iz zraka v policijskem helikopterju, kar se je pokazalo kot učinkovitejše. »Iz zraka sem imel boljši pregled, kje so prednostne naloge gašenja

in kje se dogajajo preskoki. Prednostne naloge sem določal tudi po barvi dima,« je še pojasnil in dodal, da je informacije posredoval nadporočniku Ferletiču, ta pa je skrbel za komunikacijo s piloti. »Bil je kar velik zalogaj, saj smo imeli v nekem trenutku v zraku 15 letalnikov naenkrat,« je pojasnil poklicni gasilec in poudaril, da je sodelovanje po začetnih preprekah ter po spremembi taktike potekalo odlično. Razložil je še, da je bila ob razsežnosti požara na trenutke intervencija zelo čustvena, vendar jim je izjemna podpora občanov in ljudi iz vse Slovenije vlivala motivacijo ter pogum.

USKLAJENO DELO HELIKOPTERSKIH POSADK

Razsežnosti požara so iz zraka še najbolj lahko opazovale zračne posadke.

➤ **Vojaška zdravstvena enota je z mobilnimi ekipami poskrbela za prvo pomoč.**

➤ **Požar sta gasili tudi dve romunski letali C-27J Spartan.**

Slovenska vojska je pri gašenju sodelovala z letalniki Bell-412, Cougar AS AL 532 in Pilatus PC-6, ki so požarišče preleteli 2743-krat, pri tem pa odvrgli dobra dva milijona in pol litrov vode ter naleteli 285 ur. Člani letalske policijske enote so za potrebe gašenja požara na Krasu s helikopterjem AW169 S5-HPI opravili skoraj 56 ur naleta, izvedli 699 odmetov in prepeljali 551.400 litrov vode, za potrebe opazovanja pogorišč in iskanje novih žarišč s termovizijsko kamero pa so s helikopterjem EC135 S5-HPH opravili skoraj 46 ur naleta. V povprečju je sodelovalo in bilo v pripravljenosti pet letalnikov Slovenske vojske na dan. Pri gašenju sta sodelovala tudi pilot nadporočnik Matija Zupančič in tehnik letalec višji vodnik Damijan Škerget, pripadnika 151. helikopterske eskadrilje 15. polka vojaškega

letalstva. »Mi smo izvedbeni vod – opravljamo naloge, ki jih želi operativni gasilski vodja. Vojaški del obsega še vodjo letenja, ki gasilske želje spremeni v vojaško-letalski jezik, ter helikoptersko ekipo s pilotom, kopilotom in tehnikom letalcem,« je pojasnil pilot bella-412 in dodal, da čeprav je bilo veliko letalnikov v zraku, ni bilo večjih izzivov, saj so vsi piloti izurjeni. »Vse je bilo organizirano, kdo zajema vodo in kje, kdo se komu umika. Vzpostavili smo razumevanje in poveztljivost, da je delo potekalo nemoteno,« je poudaril pilot, ki je kot glavni izziv izpostavil dim in zato slabšo vidljivost. »Kaj takega še nisem doživel. Ko se je veter obrnil, se je na pobočjih proti Selam na Krasu in okoli Brestanice vžgalo kot plamen. V petih minutah je gorel ves hrib. Ko je ogenj zašel v krošnje, zaradi dima in vročine nismo mogli bliže, lahko smo le zalivali robove in poskušali preprečiti preskoke,« je dogajanje ob največji intenzivnosti požara opisal višji vodnik Damijan Škerget. Kot član posladke je pomagal pri usmerjanju pilota nad požariščem. »Jaz sem par oči v ozadju, saj gledam ven in vidim tudi vrečo za gašenje ter usmerjam pilota, kdaj naj odvrže vodo. Pomembno je, da voda prileti na želeni cilj ter da nismo prepozni ali prehitri,« je pojasnil tehnik letalec na helikopterju Bell-412, ki lahko z gasilno vrečo na pogorišče odvrže 1300 litrov vode. Nadporočnik Mitja Zupančič je poudaril vključenost drugih pripadnikov Slovenske vojske v intervencijo, od poveljstva sil do logistike. »Mi smo v soju luči, vendar je pomembno vedeti, da je za to, da letimo in opravljamo naloge, za nami še veliko osebja, ki nam to omogoča,« je razložil pilot in opozoril na pripadnike, ki so na tleh nenehno zagotavljali gorivo in vodo ter pomagali pri zajemanju vode v vrečo za gašenje. Čez mehanizem Evropske unije na področju civilne zaščite so v Slovenijo s svojimi letalniki prišle gasiti tudi ekipe tujih vojsk, in sicer Madžari z dvema helikopterjema Mi-17, Slovaki z enim UH-60, Romuni z dvema letaloma C-27J Spartan ter enim C-130 Hercules za oskrbo. S policijskim helikopterjem so sodelovali Avstrijci, Srbi pa z dvema helikopterjema B-212. Hrvaška je pri gašenju sodelovala s helikopterjem in canadairjem, Italija pa s helikopterji in canadairjem.

GASILI TUDI Z ROMUNSKIMA LETALOMA C-27J SPARTAN

Romunski transportni letali C-27J Spartan, kakršnega prihodnje leto pričakuje tudi Slovenija, imata poleg osnovnih transportnih nalog tudi sposobnost odmetavanja vode. Vsako izmed letal lahko v enem naletu odvrže do 6000 litrov vode, ki je shranjena v razgradljivih enokubičnih kartonskih škatlah. Pilot letala podpolkovnik Florin Ianculescu je povedal, da vodo odmetavajo z višine 400 do 500 metrov nad terenom: »V posadki smo dva pilota in tri osebe, ki skrbijo za pravilno razporeditev tovara v letalu. V vsakem naletu sta bili v zraku po dve letali. Skupaj smo v enem naletu na pogorišče odvrgli deset ton vode.« Spartan je vzletel z letališča na Brniku, kjer so ga tudi oskrbovali z vodo za gašenje. Letali sta v Sloveniji gasili 23. in 24. julija, v ekipi pa je bilo 16 članov, ki so imeli dodatno logistično podporo desetčlanske romunske ekipe. Ta je v Slovenijo priletela z letalom C-130 Hercules.

NEPOGREŠLJIVA POMOČ SLOVENSKE VOJSKE

Poleg zračnih in kopenskih sil je po podatkih Uprave Republike Slovenije med 19. julijem in 1. avgustom v intervenciji sodelovalo še okoli 2500 predstavnikov podpornih služb in enot, med njimi predstavniki Civilne zaščite, Policije, ekip nujne medicinske pomoči in Rdečega križa, enote za hitre intervencije ter uslužbenci Slovenskih državnih gozdov in prostovoljci. Med njimi je bila nepogrešljiva tudi pomoč Slovenske vojske, ki je taktični operativni center vzpostavila v Kostanjevici na Krasu. Poleg 15. polka vojaškega letalstva so pomagale tudi številne druge enote Slovenske vojske. Vojaška zdravstvena enota je sodelovala s štirimi mobilnimi ekipami in pri tem uporabljala reševalna vozila ter omogočala prvo pomoč ob lažjih ranah, slabostih in izčrpanosti. Vojska je skrbela tudi za pripravo okoli 1000 toplih obrokov na dan, ki so jih dostavljali in delili na terenu na treh lokacijah. V vipavski in postojnski

FOTO Bruno Toič

vojašnici je bilo omogočeno tudi prenočevanje. Ekipa pripadnikov z brezpilotnimi letalniki in termovizijskimi kamerami je pomagala pri lociranju še vedno aktivnih žarišč, v sečnjo so se vključili pripadniki inženirskih enot Slovenske vojske, usposobljeni za delo z motorno žago, prav tako so preseke delali z 20-tonskim bagerjem. Slovenska vojska je zagotavljala logistično pomoč tudi z osebnimi, terenskimi in kombiniranimi vozili, avtobusi, tovornimi vozili, reševalnimi vozili in gasilskim vozilom ter vozili za zveze, četa 72. brigade pa je bila v 24-urni pripravljenosti na lokaciji v Vipavi.

OKREPITI ZMOGLJIVOSTI ZA GAŠENJE IZ ZRAKA

Poveljnik Civilne zaščite Srečko Šestan je pojasnil, da je mehanizem Evropske unije za področje civilne zaščite v požaru imel pomembno vlogo, vendar je izpostavil, da ima omejitve, sploh ko se

več držav članic spoprijema s podobnimi naravnimi nesrečami. Ob požaru v Sloveniji je namreč gorelo tudi v Italiji, na Hrvaškem in drugod. V mehanizmu Evropske unije za področje civilne zaščite je za gašenje požarov leta 2022 vključenih 12 letal in en helikopter iz šestih držav. »To je za Evropo malo, kar je povedal tudi evropski komisar za krizno upravljanje Janez Lenarčič in napovedal, da bo treba modul okrepiti,« je razložil poveljnik in dodal, da bodo požari v Sredozemlju zaradi sprememb podnebja stalnica. Pojasnil je še, da so se ob intervenciji držali že pred desetletji sprejete načela, da požare vodijo gasilci, civilna zaščita pa omogoča podporo in logistično pomoč. »Na Krasu sem bil, da pomagam po njihovih željah. Sem tudi višji gasilski častnik, zato smo se večkrat posvetovali. Z vodjo hrvaške gasilske zveze Slavkom Tucakovićem, ki je razpolagal z zračnimi silami, smo bili nenehno v stiku. Hkrati sem s prisotnostjo domačinom dal vedeti, da se lahko zanesemo na nas,« je pojasnil svojo vlogo in poudaril, da so v boju proti požaru moči združile različne sile – gasilci, pripadniki Slovenske vojske, Policije in Rdečega križa ter drugi. Na koncu so gasilci skupaj z zračnimi silami obranili tako rekoč vse hiše, pogorela je le lesena počitniška hišica. Prav tako ni bil nihče resneje poškodovan, zdravstvene sile so obravnavale okoli 60 različnih stanj, kot so dehidracije, zastrupitve z dimom, piki ose, zvini in druge poškodbe, ki pa jih je bilo glede na število ljudi na terenu malo. Šestan se je zahvalil tudi pripadnikom Državne enote za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi, da so varno usmerjali gasilce in da zaradi eksplozij ni bil nihče poškodovan. Na Upravi

Letalniki Slovenske vojske so pomagali tudi pri gašenju požara pod Socerbom.

Republike Slovenije za zaščito in reševanje zdaj pripravljajo poročilo in tudi predloge, kako izboljšati zmogljivosti, s poudarkom na silah iz zraka, da bo ukrepanje ob podobnih požarih še učinkovitejše. Prav tako bodo pripravili druge predloge – od požarne varnosti do izplačil oziroma nadomestil pri posredovanju, vlada pa bo nato odločala o ustreznih ukrepih. Sistemske rešitve je napovedal tudi obrambni minister Marjan Šarec, ki si želi hitrejšega vključevanja Slovenske vojske ob naravnih nesrečah. Napovedal je, da bodo po nujnem postopku pripravili zakonsko sistemsko rešitev glede izplačil prostovoljcem, ki bi dobili nadomestilo oziroma neko simbolično dnevnicico, in pojasnil, da s tem ne bodo posegali v prostovoljstvo. Ob koncu so naši sogovorniki izpostavili tudi izjemno podporo domačinov in ljudi iz vse Slovenije, ki so vsem operativcem vlivali dodaten pogum ter motivacijo, da so se kljub izmučenosti in utrujenosti do konca borili proti ognjenim zubljem. Požar je bil 1. avgusta pogašen, s tem pa je bil preklican tudi državni načrt.

SLOVENSKA VOJSKA GASILA TUDI NA SOCERBU

Potem ko so na požarišču na Krasu začeli popisovati škodo in čistiti teren, je večji gozdni požar 9. avgusta izbruhnil na težko dostopnem območju pod Socerbom v koprski občini. Reševalcem ga je kljub burji uspelo omejiti in pogasiti v dobrih dveh dneh. Poleg gasilcev iz primorske regije so bili v gašenje ponovno vključeni letalniki Slovenske vojske, in sicer helikopterji Bell-412 in Cougar AS AL 532 z vrečami za gašenje ter letalo Pilatus PC-6. Pri gašenju so sodelovali tudi helikopterji letalske policijske enote, s katerimi so gasili, opazovali pogorišče ter iskali nova žarišča s termovizijsko kamero. V boj z ognjenimi zublji pa so bili na obmejnem območju vključeni tudi italijanski vodni bombnik Canadair in helikopterji z vrečami za gašenje požarov.

UBOJNA SREDSTVA BODO ODSTRANJEVALI DO MARCA

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Pripadniki Državne enote za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi so imeli ob julijskem požaru pomembno vlogo, saj so na območju z ogromno količino vojnih ostankov skrbeli za usmerjanje in varnost gasilcev. Med intervencijo so našli več kot 500 eksplozij, našli in odstranili pa so že več kot 800 kosov eksplozivnih sredstev v skupni teži 2,1 tone. Po koncu gašenja na nekaterih območjih opravljajo sondiranja, da bodo na podlagi gostote najdb pripravili elaborat za obširnejšo akcijo načrtnega odstranjevanja nevarnih sredstev, kar jih bo zaposlovalo prihodnjih šest mesecev.

Dober teden po tem, ko je bil požar na Krasu 1. avgusta pogašen, so na pogorišču ostali gozdni delavci, ki čistijo lesno biomaso, in pripadniki Državne enote za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi. S poveljnikom enote Darkom Zonjičem smo se srečali na območju med Mirnom in Cerjem. Tam je ekipa pirotehnikov sondirala zemljišče, povsem počrnelo od saj in pepela, v zraku pa je bil še vedno vonj po dimu. »Ob prvem in drugem požaru smo skrbeli za varnostno razdaljo gasilcev na podlagi izkušenj in poznavanja, kje ležijo neeksplozivna ubojna sredstva. Šli pa smo tudi naprej in pregledovali teren. Nismo se vmešavali v gašenje oziroma delo

gasilcev, temveč smo samo predvideli, kje so ostanki in kje bi lahko bilo gašenje nevarno. Stoodstotne varnosti pa na tem območju ni,« je bil jasen Zonjič, ki je poudaril, da sta se dve bližnji srečanja z ubojnimi eksplozivnimi telesi končali brez posledic in k sreči brez katastrofe. Pohvalil je disciplino gasilcev, ki so upoštevali njihove usmeritve in navodila, ter opisal eno izmed akcij na terenu: »Deset minut, preden je požar zajel neke barake, smo dobili javno, da naj bi bile tam stare granate že pokojnega lastnika. Zato smo morali okoli 40 do 50 gasilcev umakniti za 300 metrov. Pozneje se je pokazalo, da eksplozivnih sredstev ni bilo, vendar je varnost vedno na prvem mestu.« Med intervencijo je bilo na terenu prisotnih šest do osem ekip s po dvema pirotehnikom, pozneje, ko se je požar razširil s Klaričev, pa je bilo tudi zanje delo prenevarno. »V sedmih dneh smo našli okoli 500 eksplozij,« je poudaril Zonjič. Po strokovnih ocenah je na območju, na katerem je divjala soška fronta, še vedno približno 70 kilogramov neeksplozivnih ubojnih sredstev na kvadratni meter. »Tukaj smo danes našli ročno granato, tam pa ročno bombo Breda,« nam je ob poti poveljnik pokazal najdbi, označeni z rdečim pršilom. Poškodovana sredstva bodo uničili na mestu najdbe oziroma nedaleč od kraja najdbe, najverjetneje v kakšni kaverni, druga pa bodo prepeljali v skladišča in jih uničili naknadno na poligonu.

NAJVEČ TOPOVSKIH GRANAT IN ROČNIH BOMB

Na terenu smo ob našem obisku pogorišča srečali tudi namestnika poveljnika Državne enote za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi

Ekipo pirotehnikov je z detektorjem v roki pregledovala zemljišče na požarišču.

Med sondiranjem so naleteli tudi na nevarna sredstva.

Igorja Boha, ki je z detektorjem v rokah pregledoval zemljišče. »Ta detektor deluje kot klasičen detektor po principu dveh sond, ima dve merilni mesti in meri magnetno polarizacijo. Stvari, ki dlje časa ležijo v zemlji, se namreč namagnetijo, dobijo svoj plus in minus.

500-kilogramsko letalsko bombo detektor zazna že z razdalje štirih metrov, manj težke kose pa na razdalji od 30 centimetrov do pol metra. Na tem območju so večinoma topovske granate kalibra 75 mm in ročne bombe,« je razložil Boh. Dodal je, da so se detonacije med požarom zgodile tam, kjer ni bilo burje in se je plamen dlje časa zadrževal ter so bile temperature posledično višje, od 200 do 300 stopinj. Sogovornika sta pojasnila, da je zdaj idealen čas za pregled zemljišča, saj bi se pred požarom do tega območja zaradi zaraščenosti težko prebili. »Smiselno je, da se vojni ostanki odstranijo zaradi varnosti ob novih požarih, saj se bodo ti še dogajali. Kje so sredstva, preverimo v zgodovinskih virih, lokacije pa lahko določamo tudi na podlagi pogostih intervencij. Kadar smo na terenu, najdemo na tem območju od 15 do 20 ubojnih sredstev na dan. To, kar trenutno delamo, še ni pravo iskanje in odstranjevanje, pač pa želimo z delno sondažo pripraviti elaborat, na katera območja se bomo glede na gostoto najdb načrtno usmerili in tam nato izvedli obsežnejšo akcijo, saj vseh 3000 hektarjev ne bo mogoče pregledati. Po pripravi načrta pa predpostavljamo, da bomo imeli delo do marca prihodnje leto,« je pojasnil namestnik poveljnika in dodal, da so pripadniki enote večinoma prostovoljci, zato se morajo usklajevati z delodajalci.

OB NAJDBI JE TREBA POKLICATI 112

Laiku se morda zdi iskanje neeksplozivnih ubojnih sredstev kot iskanje igle v kopici sena, vendar je Igor Boh pojasnil, da večina vojnih ostankov leži na površju, s poznavanjem videza in oblike pa jih pirotehniki hitro zagledajo. »Kot gobarji gobe,« se je pošalil. Poudaril je, da so najdbe po požaru lahko še nevarnejše, saj so se na in v njih zaradi visokih temperatur zgodile spremembe ali poškodbe, zato je še enkrat opozoril, da naj ob najdbah ljudje pokličejo center za obveščanje na telefonsko številko 112, ostankov pa naj se ne dotikajo ali premikajo ter se ob najdbi umaknejo na varno razdaljo. Povedal je, da pripadniki državne enote zdaj vsak dan dobivajo klice gozdnih delavcev na terenu, pa tudi sicer imajo veliko dela vseh povsod. Ob tem je navedel primer pred dnevi, ko so otroci ob igri pri bajerju v Logatcu naleteli na granate. Ob koncu je dodal, da se je ob požaru na Krasu pokazalo, da bi bilo dobro v prihodnosti gasilce iz drugih koncev Slovenije še dodatno usposobiti ter poučiti o posebnostih in nevarnostih gašenja na območjih z ostanki neeksplozivnih ubojnih sredstev.

Pogovor z direktorjem Parka vojaške zgodovine Pivka

mag. JANKOM BOŠTJANČIČEM

SLOVENIJA IMA BOGATO VOJAŠKOZGODOVINSKO DEDIŠČINO

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

V Parku vojaške zgodovine Pivka so v zadnjih dveh letih občutili posledice ukrepov ob pandemiji koronavirusa. Kljub vsem omejitvam so že lani dobro okrevali in dosegli zavidljive rezultate glede števila obiskovalcev, dopolnili so nekaj zbirk ter pripravili nove razstave in druge dogodke. V muzeju so lani največ pozornosti namenili 30. obletnici samostojnosti Slovenije, prav tako so v zadnjem času obogatili muzejsko ponudbo z zanimivimi tehničnimi eksponati. Z direktorjem mag. Jankom Boštjančičem smo govorili o novem statusu muzeja, pomembnih pridobitvah, letošnji sezoni in načrtih za prihodnost.

EPIDEMIJA JE MOČNO ZAZNAMOVALA ZADNJI DVE LETI NA MUZEJSKEM IN TURISTIČNEM PODROČJU. KAKO STE SE V PARKU VOJAŠKE ZGODOVINE PRILAGODILI TEM RAZMERAM?

Epidemija je za nas pomenila hudo preizkušnjo. Pred tem smo večji del dohodkov pridobivali z vstopninami in drugo tržno dejavnostjo, nekaj je prispevala pivška občina, država pa nič. Park je po svoje postal žrtev lastnega uspeha, saj so se večali prihodki, vendar tudi stroški, ker so nam ljudje zaradi vse večje prepoznavnosti začeli podarjati družinske zapuščine, dokumente ali predmete, ki zahtevajo strokovno obdelavo, konzerviranje in umestitve v zbirke, kar ima finančne posledice. Izvajanje javne muzejske službe smo čedalje težje financirali iz turistične dejavnosti, epidemija pa je težave še poglobila in naš model poslovanja je postal neustrezen. Zbirke, ki jih hranimo v parku, so preveč pomembne, da bi bile prepuščene financiranju izključno iz tržne dejavnosti. Država nam je tako ob epidemiji finančno pomagala, kar nam je omogočilo preživetje med ukrepi, lani pa smo tudi uredili pooblaščenost parka. V muzeju smo zdaj pooblaščen za hranjenje in obdelavo vojaškozgodovinske dediščine na nacionalni ravni, kar pomeni, da del naše dejavnosti, ki se nanaša na javno muzejsko službo, financira država. Ta model je dolgoročno vzdržnejši, zagotavlja stabilnost delovanja Parka vojaške zgodovine ter omogoča nadaljnji razvoj.

PARK VOJAŠKE ZGODOVINE JE NAJBOLJ OBISKAN MUZEJ V SLOVENIJI. SO SE ŠTEVILKE ŽE VRNILE NA RAVEN PRED EPIDEMIJO?

Z letošnjo sezono smo zelo zadovoljni. Tudi med epidemijo smo hitro okrevali, predvsem zato, ker smo vsa leta največ pozornosti namenili slovenskim gostom. To se nam je obrestovalo že v preporih med zaprtji, saj smo imeli veliko domačih obiskovalcev, omogočali smo tudi koriščenje turističnih bonov. Že lani smo tako imeli okoli 40.000 obiskovalcev in tudi letos opažamo rast, kar nam vliva pogum za naprej. Na turističnem področju se je za uspešno pokazalo sodelovanje s Kobilarno Lipica in Škocjanskimi jamami kot pomembnima turističnima akterjema na našem območju v okviru blagovne znamke Trio kraških znamenitosti.

KAJ MENITE, DA JE PRIPOMOGLA K PREPOZNAVANOSTI IN TAKO DOBRI OBISKANOSTI PARKA VOJAŠKE ZGODOVINE?

Slovenija ima bogato vojaškozgodovinsko dediščino ter je eno izmed strateško najpomembnejših območij v Evropi. Čez naše ozemlje so se od prazgodovine selila ljudstva in premikale vojske, kar se kaže v bogastvu naše vojaškozgodovinske dediščine. Ta predstavlja potencial, ki smo ga znali obuditi in na privlačen način ponuditi zainteresirani javnosti. Hkrati pa se pozna, da je park že več kot desetletje na trgu, pri čemer nenehno dajemo velik poudarek trženju, promociji in povezovanju z drugimi turističnimi ponudniki na lokalni, regionalni in nacionalni ravni.

LANI JE SLOVENIJA PRAZNOVALA 30. OBLETNICO SAMOSTOJNOSTI. KAKO STE ZAZNAMOVALI SPOMIN NA OSAMOSVOJITVENE PROCESSE IN VOJNO ZA SLOVENIJO LETA 1991?

Ohranjanje zgodovinskega spomina na osamosvajanje Slovenije in na vojno leta 1991 je glavno poslanstvo Parka vojaške zgodovine. Prvi tanki agresorske vojske so se na slovenske ceste podali prav iz pivške vojašnice, kjer je danes park. To od nas zahteva veliko odgovornosti. Ob lanskem praznovanju smo tako dopolnili nosilno razstavo Pot v samostojnost in pripravili fotografsko razstavo Ponosni na Slovenijo – 30 let, s katero smo prikazali dosežke Slovenije in Slovencev v 30 letih samostojne države na različnih področjih. Razstavo, ki vliva samozavest in spodbuja nacionalni ponos, je pohvalilo veliko ljudi. V sodelovanju z Arhivom Republike Slovenije in Zavodom Republike Slovenije za šolstvo smo se lotili obsežnega projekta Zbrali smo pogum, v okviru katerega so nastali spletna razstava, trije krajši filmi in učno gradivo, namenjeno pedagogom, kar bo kot pomemben učni prispevek na temo osamosvojitve in vojne leta 1991 služilo tudi v prihodnjih letih. Večji del gradiva je dostopen na spletu, kar je tudi med epidemijo

predstavljalo pomemben pripomoček učiteljem in učencem. Poleg naštetega smo ob 30. obletnici samostojnosti organizirali več prireditev ter manjših in gostujočih razstav. Praznovanje jubileja naše države je tako res močno zaznamovalo leto 2021 v našem muzeju.

RAZSTAVO POT V SAMOSTOJNOST STE OBOGATILI TUDI Z REŠEVALNIM VOZILOM IN Z NJIM IZPOSTAVILI POMEN REŠEVALCEV V VOJNI ZA SLOVENIJO. KDO VAM GA JE PODARIL IN V KAKŠNEM STANJU JE BILO?

To razstavo nenehno razvijamo in dopolnjujemo. Lani smo jo dopolnili z reševalnim vozilom Mercedes Benz 230-BINZ, ki nam ga je podaril Zdravstveni dom Velenje. Gre za vozilo letnika 1971, ki je kljub 500.000 prevoženim kilometrom izjemno dobro ohranjeno, njegova umestitev v muzejsko zbirko pa je pomembna tudi z vidika ohranjanja tehnične dediščine. Predvsem smo z umestitvijo tega vozila v scensko predstavitev vojnega dogajanja leta 1991 muzejske obiskovalce spomnili na pomembno vlogo reševalnih in zdravniških služb, na katere (pre)pogosto pozabljamo. Voja pač niso samo vojaki in frontno dogajanje, pošteno se je spomniti tudi drugih služb, ki so pripomogle bodisi k vojaškemu uspehom ali k reševanju življenj.

MED VEČJIMI TEHNIČNIMI PRIDOBITVAMI STA TUDI POLICIJSKI ČOLN IN POLICIJSKI HELIKOPTER. KAKO STA SE ZNAŠLA PRI VAS?

Pri policijskem čolnu je bilo treba narediti miselni preskok, saj se muzej večinoma osredotoča na vojaške eksponate. Odločiti se je bilo treba, ali gre čoln v muzej, prodajo ali celo na uničenje, kar bi bila z dediščinskega vidika velika škoda na nacionalni ravni. Potrudili smo se in preučili vse možnosti, kako ga lahko pripeljemo do Pivke in ga tako ohranimo. To je bila zahtevna logistična operacija. Glede prevoza je največ težav povzročala višina, saj je transportna višina čolna na suhem več kot šest metrov, naše avtoceste pa imajo višinsko omejitev 4,5 metra. Transport smo zato morali preusmeriti na regionalne oziroma lokalne ceste. Težava je bila tudi, da smo se projekta lotili skoraj brez finančnih sredstev, zato je bilo treba vse vključene v ta projekt (prevoznik, Luka Koper, Družba za avtoceste v Republiki

Sloveniji, Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo, elektropodjetja, Telekom in drugi) toliko navdušiti, da so delo opravili brezplačno ter tako podprli rešitev policijskega čolna. Operacijo smo simbolično poimenovali Argo 2, nanašajoč se na antično ladjo, ki je že potovala po tej poti, le da v nasprotni smeri. Policijski helikopter Agusta Bell AB-212, v žargonu imenovan Bravo, pa smo umestili v razstavo Pot v samostojnost, saj je bil leta 1991 helikopter slovenske milice. Ta helikopter je star že dobrih 40 let in je menda evropski rekord v rešenih življenjih v hribih, ob nesrečah in pri prevozi novorojenčkov. Z njim so pomagali tudi pri gradnji televizijskih oddajnikov, tovarniških dimnikov in še pri čem. Ima izjemno zgodovino in nam, muzealcem, bi se zdelo nedopustno, da bi ga uničili.

KAKO SICER POTEKA UMEŠČANJE TAKO VELIKIH TEHNIČNIH EKSPONATOV V ZBIRKE? KAKŠEN JE POSTOPEK RESTAVRIRANJA IN KDO SKRBI ZA TO?

V začetnih letih Parka vojaške zgodovine so eksponate obnavljali v Slovenski vojski, saj je imela ta še svoje delavnice, za kar smo ji zelo hvaležni. Pozneje je v okviru celovite ureditve kompleksa Parka vojaške zgodovine, ki je bila podprta s kohezijskimi sredstvi Evropske unije, obnova eksponatov prešla na občino Pivka, dela pa so izvajali zunanji izvajalci. Tudi zdaj si pomagamo z zunanjimi izvajalci, velikokrat pa nam pomagajo ljubitelji vojaške tehnike, predvsem pri vzdrževanju voznega dela parka. To zahteva veliko dela in tudi specialnega znanja. Prevoz in umeščanje velikih eksponatov pa sta zmeraj nekaj posebnega, saj gre za prave senzacije, ki jih poskušamo izkoristiti tudi v promocijskem smislu.

OMENILI STE, DA ŽELIJO LJUDJE PARKU VOJAŠKE ZGODOVINE POGOSTO ZAUPATI V HRAMBO RAZLIČNE ZGODOVINSKE PREDMETE, DOKUMENTE ALI FOTOGRAFIJE. KAKO OBRAVNAVATE TE PONUDBE?

Kot muzej imamo v dokumentih opredeljeno zbiralno politiko, kateri smo zavezani. Ne moremo sprejeti kar vsega, kar nam ljudje ponujajo, nikogar pa ne zavrnemo nnaprej. Za vsakogar si vzamemo čas, se z njim pogovorimo in ga morda preusmerimo h kateremu drugemu muzeju. Zavezani smo odgovornemu ravnanju z dediščino, ki nam je z novo pooblaščenostjo tudi formalno zaupana. Smo pa res v zadnjih letih z različnimi donacijami zelo povečali in obogatili zbirko ter tako tudi nacionalno zakladnico vojaško-zgodovinske dediščine. V Parku vojaške zgodovine tako še zdaleč niso razstavljeni samo tanki in druga vozila.

NEDAVNO STE ODPRLI NOVO STALNO RAZSTAVO BOJ V ZALEDJU STRELSKIH JARKOV - VOJAŠKI TRANSPORT NA SOŠKI FRONTI, KI JE DEL PROJEKTA INTERREG WALK OD PEACE - POT MIRU. KAKO STE SE ODLOČILI ZA TO TEMO?

To je obsežen projekt, ki ga je vodil Posoški razvojni center skupaj s Fundacijo Poti miru. Projekt je bil sofinanciran iz sklada Interreg v kategoriji strateških projektov, pripravljali pa smo ga dobra tri leta. Gre za prvo celovito muzejsko obdelavo problematike transporta med prvo svetovno vojno pri nas. To je obsežna, vendar pogosto spregledana tema. Za nas je bila velik izziv, vendar smo veseli, da smo se je lotili. Za obdelavo transporta smo se odločili, ker gre za neobdelano temo, zato s tem nismo konkurirali drugim muzejskim prikazom frontnega dogajanja med prvo svetovno vojno, drugi razlog pa je lokalne narave, saj je bil Šempeter na Krasu, današnja Pivka, med prvo svetovno vojno pomembno logistično središče. Projekt je obsegal veliko študija in dela v arhivih. Razstava je izveček vsega, kar smo odkrili v teh letih. O tej temi nameravamo izdati še kakšno publikacijo, organizirati predavanja ali kaj drugega, saj smo pridobili veliko informacij. Razvili smo široko mrežo sodelovanja, tako z drugimi muzeji kot strokovnjaki v Sloveniji, veliko vlogo pri tem projektu so imeli tudi ljubiteljski zbiralci in poznavalci zgodovine.

Že lani smo tako imeli okoli 40.000 obiskovalcev in tudi letos opazamo rast, kar nam vliva pogum za naprej.

V ZUNANJEM KOMPLEKSU PARKA SO NA OGLED TUDI BRONASTE SKULPTURE IZ PARKA BRDO PRI KRANJU IN IZ POLJČ, OKOLI KATERIH JE BILO KAR NEKAJ POLEMİK. KAKŠNI SO NAČRTI Z NJIMI?

Park vojaške zgodovine v tej zgodbi nastopa kot lokacija, ne kot ustanova. V kompleksu parka so tudi ogledni muzejski depoji Narodnega muzeja, Muzeja novejšje zgodovine in Tehničnega muzeja. V Muzeju novejšje zgodovine so se kot upravljalci depojskega objekta pred časom obrnili na pivsko občino kot lastnico muzejskega kompleksa in zaprosili za površino, na kateri bi lahko zbirko kipov ustrezno shranili in hkrati predstavili širši javnosti. Večina kipov iz te zbirke je bilo narejenih za Vilo Bled kot Titovo reprezentančno vilo, vendar so bili že kmalu deloma preseljeni na Brdo in deloma umaknjeni drugam. V parku se ne vmešavamo v strokovne razprave ali pa z zbirko kipov povezane politične debate, lahko pa ovržemo trditve, da so bili kipi nekam umaknjeni. Celotno nasprotno, gre za zbirko skulptur, ki je, glede na to, da ni bila namenjena množicam, temveč takratni družbeni eliti, prvič predstavljena širši javnosti.

KAKO SODELUJETE Z VOJAŠKIM MUZEJEM SLOVENSKE VOJSKE, KI NI VEČ DEL CENTRA VOJAŠKIH ŠOL. TEMVEČ DELUJE V OKVIRU NOVOUSTANOVLJENE UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VOJAŠKO DEDIŠČINO?

Odnosi z Vojaškim muzejem Slovenske vojske so v 18 letih razvoja Parka vojaške zgodovine šli skozi različne faze, kar je povsem logično, saj smo eni in drugi doživljali reorganizacije in kadrovske spremembe. Prepričan sem, da je umestitev Vojaškega muzeja Slovenske vojske v Upravo Republike Slovenije za vojaško dediščino pozitiven premik k večji samostojnosti in operativnosti muzeja, kar bo prispevalo k še boljšemu sodelovanju v korist ohranjanja nacionalne vojaške dediščine ter njenega predstavljanja čim širši javnosti.

KATERE RAZSTAVE IN DOGODKE BI ZA KONEC ŠE IZPOSTAVILI? KAJ ŠE PRIPRAVLJATE? Do jeseni je obiskovalcem parka na voljo gostujoča razstava Mestnega

muzeja Idrija o partizanski bolnišnici Franja, ki je oblikovana kot potujoča razstava. Pomembna tema, s katero se veliko ukvarjamo, so padla letala. Imamo stalno razstavo o padlih ameriških letalih Do pekla in nazaj. Leta 2019 so nam bili predani ostanki letala Spitfire, zato smo se odločili, da bomo v prihodnjih letih pripravili še razstavo o padlih britanskih letalih. Veliko je s tem povezanega terenskega dela, saj se odkrivajo še nove lokacije padlih letal. Nenehno dopolnjujemo evidenco oziroma kataster padcev letal. V Parku vojaške zgodovine smo bili tudi vključeni v večjo arheološko akcijo izkopavanja ostankov nemškega letala iz prve svetovne vojne na Tolminskem, pri čemer smo naleteli na zanimive najdbe, ki bodo v kratkem predstavljene javnosti. Jeseni nameravamo organizirati sklop dogodkov, ki pa ne bodo imeli klasičnega formata Festivala vojaške zgodovine. Do zdaj so velik delež tega dogodka namreč zavzemali ponazoritveniki, ki so upodabljali vojake iz različnih zgodovinskih obdobj. Igranje vojne pa se nam v času, ko v neposredni bližini divja prava vojna, ne zdi etično sprejemljivo. V okviru jesenskega dogodka bomo zato poudarili druge teme in tudi promocijo Slovenske vojske.

NATONI VODITELJI O PREOBLIKOVANJU ZAVEZNIŠTVA

BESEDILO Nato in Marko Pišlar
FOTO Nato

Od 29. do 30. junija je v Madridu potekalo Natovo vrhunsko zasedanje. Voditelji vlad in držav članic zavezništva so z najpomembnejšimi partnerji razpravljali o najbolj perečih varnostnih vprašanjih in potrjevali nov Natov strateški koncept, ki bo določil razvoj zavezništva za prihodnje desetletje in zagotovil, da se bo zavezništvo še naprej sposobno prilagajati novim varnostnim izzivom v spreminjajočem se svetu ter bo poskrbelo za varnost milijarde ljudi. Republiko Slovenijo je na vrhu v španski prestolnici pod vodstvom predsednika vlade dr. Roberta Goloba zastopala delegacija, v kateri sta bila še obrambni minister Marjan Šarec in ministrica za zunanje zadeve Tanja Fajon.

Voditelji držav Nata so na vrhu v Madridu podprli novi strateški koncept zavezništva. Ta opredeljuje nov Natov pristop do Rusije in drugih groženj, vključno s terorizmom ter kibernetскими in hibridnimi grožnjami. Natov koncept prvič obravnava tudi izzive, ki jih za zavezništvo predstavlja Kitajska. Govorili so tudi o načinu boja proti podnebnim spremembam, vključno s cilji za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in za prehod na brezogljeno družbo do leta 2050.

Udeleženci zasedanja so v luči ruske agresije na Ukrajino razpravljali o temeljitem premiku v Natovi odvrtačni in obrambni držbi z okrepljeno prednjo prisotnostjo ter povečanimi bojnimi skupinami na vzhodnem krilu zavezništva in s povečanjem števila sil v visoki pripravljenosti za dobrih 300.000. Združene države Amerike so napovedale okrepitev prisotnosti svojih sil v Evropi. Za povečanje zmogljivosti bodo nujni večja vlaganja in povečevanje proračunskih izdatkov držav članic za obrambo. V povezavi s tem so se članice še enkrat zavezale k izpolnjevanju zaveze z vrha v Walesu iz leta 2014, da bodo za obrambo namenjale najmanj dva odstotka bruto domačega proizvoda.

Med madridskim vrhom sta bili Natovi najtesnejši partnerici, Finska in Švedska, povabljeni, da se pridružita zavezništvu, kar je pomembna spodbuda za krepitev evro-atlantske varnosti. Voditelji zavezništva so se dogovorili tudi o dolgoročni podpori Ukrajini, in sicer z okrepljenim svežnjem celovite pomoči.

Na vrhu je bil ustanovljen nov Natov sklad za inovacije, ki bo pomagal zavezništvu izboljšati njegovo tehnološko prednost. Voditelji Nata so se srečali tudi z voditelji iz najpomembnejših partnerskih držav in s partnerji iz indopacifiške regije, s katerimi želi zavezništvo okrepiti sodelovanje, zlasti glede kibernetiske varnosti, novih tehnologij, pomorske varnosti, podnebnih sprememb in boja proti dezinformacijam. Udeleženci zasedanja so se ponovno zavezali k boju proti terorizmu ter obravnavali Natov odziv na grožnje in izzive z Bližnjega vzhoda ter iz Severne Afrike in Sahela.

Natov generalni sekretar Jens Stoltenberg je po koncu zgodovinskega vrha zavezništva povedal, da se Nato danes spoprijema z najresnejšimi varnostnimi razmerami v zadnjih desetletjih. »Z izzivi se spopadamo enotno in odločno,« je poudaril generalni sekretar in se zahvalil Španiji kot gostiteljici letošnjega vrha. Naslednje vrhunsko zasedanje Nata bo naslednje leto v Vilni v Litvi.

V spomin FRANCU JAVORNIKU

V začetku avgusta nas je pretresla novica, da je tragično preminil naš dolgoletni in cenjeni sodelavec višji sekretar Franc Javornik.

Delu na obrambnem področju je bil predan več kot trideset let. V obrambnih strukturah je deloval že od leta 1988, ko je bil v izvršnem svetu grosupeljske občine zadolžen za obrambo. V celotnem obdobju svojega delovanja, od zaposlitve na Ministrstvu za obrambo leta 1992 do svojega preranega slovesa, je z vodenjem in usmerjanjem na organizacijskem, kadrovske in pravnem področju pomembno prispeval h krepitvi in razvoju obrambnega sistema Republike Slovenije ter k ugledu Ministrstva za obrambo in Slovenske vojske. Od decembra 2000 do decembra 2005 je bil generalni sekretar Ministrstva za obrambo. Bil je prejemnik najvišjih priznanj Ministrstva za obrambo, med njimi reda Slovenske vojske z zvezdo, zlate medalje generala Maistra, zlate medalje Slovenske vojske in noža Ministrstva za obrambo.

Kot velik pravni strokovnjak je s prizadevnostjo, preudarnostjo in strokovnostjo

V spomin DESETNIKU MITJI KREGARJU 27. 12. 1986–12. 7. 2022

Veliko prezgodaj nas je zapustil cenjeni sodelavec desetenik Mitja Kregar. Ob njegovi nenadni smrti nas prevevajo misli o minljivosti človeškega življenja, ki na nas preži v vsakem trenutku, sočutje do družinskih članov in globoka žalost. Že od prihoda v vrste Slovenske vojske je želel postati vojaški policist, kar mu je leta 2017 tudi uspelo. Enoti se je pridružil poln elana in pričakovanj, navduševal je s svojo motiviranostjo do dela in je bil vedno pripravljen deliti znanje s svojimi sodelavci. Njegove prizadevnost, zagnanost, širjenje dobre volje in pozitivno naravnost smo kot kolektiv zaznali zelo zgodaj. Bili smo veseli, da se je njegov zagon ohranjal, s čimer je spodbujal tudi druge v kolektivu. V svoji prekratki karieri se je udeležil številnih usposabljanj, med drugimi je

V spomin JANEZU URHU 26. 5. 1963–11. 6. 2022

Globoko nas je pretresla vest, da se je veliko prezgodaj, malo pred upokojitvijo, za vedno poslovil naš sodelavec Janez Urh. Na Ministrstvu za obrambo je bil zaposlen od osamosvojitve Slovenije leta 1991. Deloval je na logističnem področju kot svetovalec za vzdrževanje objektov. Visoki mož z Gorenjske je marsikomu predal ključ stanovanja in mu dal prve nasvete,

sodeloval v vseh najpomembnejših projektih, povezanih z reformo obrambnega sistema in profesionalizacijo Slovenske vojske, ter sooblikoval glavne sistemske rešitve in sodeloval pri njihovem uveljavljanju v praksi. Nenehno si je prizadeval za dvig zavedanja pomena obrambnega sistema v širši družbi. Posebej opazno je bilo njegovo delo na področju sodelovanja s sindikati. Bil je oseba s širokim pogledom na svet in dober sogovornik. Predvsem pa je bil človek, ki je z veseljem delil svoje strokovno znanje in bil pripravljen vedno pomagati vsakomur, ki je pomoč potreboval. Dragi Franci, v spominu nam boš ostal kot oseba z veliko življenjske energije in pronicljivega duha. Hvaležni smo, da si bil naš sodelavec. Zelo te bomo pogrešali.

**Zaposleni v Sekretariatu
generalnega sekretarja**

postal vojaški policist - motorist in vezist. Leta 2021 je uspešno končal tečaj za desetnika in bil povišan v osebnem činu. Njegova pripravljenost pomagati ni bila omejena samo na slovensko grudo, temveč je segala še dlje, kar je pokazal z udeležbo na mednarodni misiji na Kosovu. Mitja je svoj pečat pustil, kamor koli ga je zanesla vojaška pot. Mitja, tam, kamor si odšel, ni več solza, ne bolečine, le mir in neskončna tišina. Hvala ti za vse, kar si nam dal in kar si naredil za nas. Pogrešali bomo tebe, tvojo pozitivno energijo in tvoj smeh. Častno in predano.

**Pripadniki vojaške policije
Slovenske vojske**

povezane z vselitvijo v novi dom. Za svoj prispevek v osamosvojitveni vojni je leta 1993 prejel spominski znak Zvest domovini. Za strokovno znanje in dolgoletno uspešno delo na obrambnem področju pa je bil leta 2010 nagrajen z medaljo Ministra za obrambo.

Janez, hvaležni smo, da si bil del našega kolektiva. Spomin nate bo ostal večno. Pogrešali te bomo.

Sodelavci z Ministrstva za obrambo

NA OBISKU PRI PRVEM KONTINGENTU SLOVENSKE VOJSKE NA SLOVAŠKEM

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO mednarodna bojna skupina
na Slovaškem in J. G.

Zaradi vojne v Ukrajini je zveza Nato povečala število obrambnih zmogljivosti. Vzpostavitev novih bojnih skupin v Romuniji in Bolgariji ter na Madžarskem in Slovaškem utrjuje odvrtačno držo zavezništva na njegovem vzhodnem krilu, ki se razteza od Baltika do Črnega morja. Pripadniki prvega kontingenta Slovenske vojske na Slovaškem izvajajo aktivnosti okrepljene pozornosti (angl. Enhanced Vigilance Activities – eVA) v okviru mednarodne bojne skupine na Slovaškem ter tako krepijo zavezniško odvrtačno in obrambno držo. Mednarodno bojno skupino pod poveljstvom češke vojske poleg Slovencev sestavljajo še pripadniki nemške in slovaške vojske ter kopenske vojske Združenih držav Amerike. Med njihovimi glavnimi nalogami so združena bojna usposabljanja in izvajanje vaj v realističnih bojnih razmerah, vključno z ukrepi za zaščito sil. Obiskali smo jih na vojaškem vadišču Lešt' in preverili, kako potekata njihovi usposabljanje in življenje na misiji.

Pred stavbo C v vojaški bazi Lešt' na Slovaškem plapolata zastavi Slovenije in Slovenske vojske, zato smo brez težav našli pravi vhod, pred katerim nas je pozdravila tudi replika Triglava, okrašena z rožami in napisom *Žive naj vsi narodi*. Pripadniki so nam povedali, da so se morali potruditi pri iskanju kamnov, primernih za miniaturo očaka, ki jim na misiji, dobrih 600 kilometrov od Slovenije, pričara nekaj domačnosti. Večina jih je na misiji že 46 dni, o čemer priča številka na steni, ki smo jo zagledali ob obisku notranjih prostorov.

Postroj kontingenta ob dnevu državnosti

Aktivnosti na misiji obsegajo tudi usposabljanja iz taktičnih postopkov in streljanja.

»Obnovljena stavba v vojaški bazi je udobna in prijetna za bivanje,« so se strinjali pripadniki, ki smo jih srečali ob ogledu apartmajev z dvema sobama, v katerih sta po dve postelji, in skupnimi sanitariji. Na koncu hodnika je delovna soba oziroma sedež nacionalnega podpornega elementa, pred njim je majhna kuhinja, hodnik pa obsega še pralnico in sušilnico ter prostor

za hrambo orožja. »Svojo bazo smo si uredili z veliko iznajdljivosti in prilagodljivosti, ki sta vedno dobrodošli ob prihodu na kraj nove misije ter ob vzpostavljanju razmer za delovanje in samozadostnost kontingenta,« je pojasnil poveljnik prvega kontingenta major Franc Klemen. Prvi dnevi misije so bili namenjeni namestitvi, vzpostavitvi radijskih in digitalnih povezav z domovino, pripravi osebne in bojne opreme ter vozil, izvidovanju območja ter seznanitvi z varnostnimi razmerami. Nato so prešli na operativno delovanje. »Ta misija je nekaj posebnega, saj poteka na evropskih tleh in izstopa po intenzivnosti bojnega usposabljanja. Poudarjeno je izvajanje taktičnih postopkov z uporabo bojnega streliva v vseh meteoroloških razmerah, podnevi in ponoči. Jedro kontingenta sestavlja lahka motorizirana četa iz sestave 10. pehotnega polka 1. brigade, šest pripadnikov deluje v poveljstvu večnacionalne bojne skupine, štirje sestavljajo nacionalni podporni element, v četi pa so še pripadniki Vojaške zdravstvene enote in kontrolorja združenih ognjev. S seboj imamo tudi 12 lahkih kolesnih oklepnih vozil 6 x 6 Valuk,« je opisal major Klemen in poudaril, da je pri usposabljanjih poudarjeno izvajanje dvostranskih taktičnih vaj. Major je še pojasnil, da so varnostne razmere zaupne narave, in dodal, da baza leži približno 200 kilometrov zahodno od ukrajinske meje.

NA MISIJI TRENUTNO OKOLI 1100 PRIPADNIKOV ZAVEZNIŠKIH VOJSK
Lešt' je osrednje vadišče slovaške vojske, ki se razteza na 125 kvadratnih kilometrih površine na jugu Slovaške in omogoča izvedbo taktične vaje bojnega streljanja na ravni bataljona. »Trenutno izvajamo streljanja na oddelčni ravni oziroma začnemo z ravni voda, avgusta sledi izvedba četrtega bojnega streljanja, septembra pa bo izveden cikel usposabljanja, ki predvideva streljanje na bataljonski ravni. Veliko se strelsko usposabljam tako podnevi kot ponoči. Kontrolorja združenih ognjev sta se junija udeležila tudi vaje v sodelovanju s 5. polkom slovaških specialnih sil,« je aktivnosti predstavil poveljnik prvega kontingenta. Del misije predstavljajo enote zračne obrambe oboroženih sil Nemčije in Nizozemske s sistemi Patriot. Vseh pripadnikov na misiji Okrepljena pozornost je trenutno okoli 1100, polno operativnost pa naj bi večnacionalna bojna skupina dosegla septembra. Hrano in prenočišča zagotavlja država gostiteljica Slovaška, osnovno zdravstveno zagotovitev dva pripadnika Vojaške zdravstvene enote, pripadniki nacionalnega podpornega elementa pod poveljstvom stotnika

Z delom in opremo kontingenta na misiji sta se seznanila tudi slovenski in slovaški obrambni minister.

Jerneja Stariča pa so logistična zveza med domovino ter državo gostiteljico. Stotnik Starič je pojasnil, da zagotavljajo oskrbo z gorivi in mazivi, vzdrževanje vozil in obo-rožitve, transport, strelivo in distribucijo.

KONTROLORJA ZDRUŽENIH OGNJEV NA VAJI S SLOVAŠKIMI SPECIALCI

Kontrolor združenih ognjev vodnik An-draž Muhič je pripadnik Slovenske vojske od leta 2010. Zanj je to peta misija, saj je bil že dvakrat na Kosovu, v Estoniji na izvidovanju za misijo Okrepljena prednja prisotnost in na misiji v Latviji. Pojasnil je, da je del tako imenovane taktične skupi-ne za zračno kontrolo, ki deluje na ravni večnacionalne bojne skupine in je lahko po povelju dodana kateri koli četi kot tak-tični element za pomoč pri podpori zrač-ne kontrole. Skupaj s kolegom, prav tako kontrolorjem združenih ognjev, sta se na povabilo slovaške vojske priključila vaji z njihovo specialno enoto. »Kontrolorji združenih ognjev so v slovaški vojski del specialnih sil. Povabili so naju, da skupaj urimo postopke. S kolegom sva bila do-dana v njihove bojne skupine kot taktični element. Scenarij tritedenske vaje, ki je potekal na več lokacijah, je bil zelo zani-miv, saj smo izvajali določene postopke, ki jih sicer v Sloveniji ne. To je bilo deni-mo izkrcanje iz helikopterja Black Hawk z vrvjo za hitro evakuacijo na objekte, čoln ali gozdnat teren. Omogočili so nama tudi usposabljanje, da sva za te postopke pridobila ustrezne certifikate. Prvi trenin-gi so potekali ob reki na vzhodnem delu Slovaške, v bližini ukrajinske meje, nato pa smo se premaknili na vadišče Malecki – poligon, severno od Bratislave, ki ima zelo posebne vremenske razmere. Tam je vroče in suho, skoraj puščavsko. Na tem območju je menda tudi feldmaršal Rommel usposabljal svoje vojake za boje v Afriki. Tam smo izvajali različne postop-ke z njihovimi bojnimi vozili, podporo pa so zagotavljala njihova letala Albatros. Letalo Spartan C-27J nam je ob koncu dostavilo pijačo in strelivo,« je dogajanje

opisal vodnik Muhič in dodal, da je bilo to usposabljanje za Slovake velik logistični in finančni zalogaj, za pripadnika Slovenske vojske pa neprecen-ljiva izkušnja, saj sta se lahko seznanila z delom specialnih sil in različnimi platformami. »Zelo lepo so naju sprejeli, pogoji so bili odlični za treninge. Za naju je dragoceno, da lahko uriva delo s platformami, ki jih pri nas nima-mo,« je še pojasnil kontrolor združenih ognjev in dodal, da ju avgusta čaka podobna vaja.

VADIŠČE, KI OMOGOČA RAZNOVRSTNO USPOSABLJANJE

O vtisih z misije na Slovaškem smo povprašali tudi druge pripadnike prvega kontingenta. Za poddesetnika Klemna Kureta je to druga misija, na kateri so-deluje. Je pripadnik Vojaške zdravstvene enote in je s sodelavcem dodan četi, skrbi pa za zdravstveno zagotovitev. »Skrbimo za pripadnike in sodelujemo s premično vojaško bolnišnico Role 1, s pripadniki drugih vojsk imamo načr-tovana tudi skupna usposabljanja. Na ravni Role 1 pod poveljstvom čeških oboroženih sil deluje različno zdravstveno osebje, zdravniki so denimo Nemci. Medicinske ekipe se veliko slišimo in sodelujemo. S kolegom sicer spremljava usposabljanja čete in na njih tudi sodelujeva. Veliko je streljanja. Naša vloga je poleg oskrbe tudi preventiva, zato smo na tekočem z različnimi pravilniki. Smo tudi linija za posvetovanje o medicinskih zadevah in organiziramo tran-sporte pacientov v civilne ustanove, na primer pri zagotavljanju zobozdrav-stvene oskrbe. Trenutno delo poteka brez večjih težav, delovni teden se za-čenja zgodaj zjutraj in končuje okoli 18. ure, z izjemo nočnih usposabljanj, ob koncih tedna pa imamo občasno tudi možnost izhodov. Pri vzdrževanju stikov

z našimi dragimi pa ob današnjih komunikacijskih kanalih ni težav,« je razložil poddesetnik. Poddesetnica Ana Marija Horvat je pripadnica Slovenske vojske sedem let in je že bila na misiji na Kosovu. Povedala je, da na Slovaškem vadišče omogoča še intenzivnejše urjenje, saj je veliko in raznovrstno. V četi opravlja dolžnosti bojiščne reševalke, ki prva posreduje na terenu. Zelo je hvaležna za dobro nastanitev in prehrano, Slovaki pa so po njenih besedah zelo gostoljubni. Je ena izmed petih deklet na misiji, s katerimi so se še bolj povezale kot v službi doma. Razložila je, da trenutno izvajajo streljanja na od-delčni ravni, dlje ko bodo na Slovaškem, več bo tudi sodelovanja s pripadniki drugih oboroženih sil. Poddesetnik Borut Žičkar je bil pred Slovaško že dva-krat na misiji Kforja na Kosovu. Opisal nam je povprečen delovni dan na Slo-vaškem: »Zjutraj vstajamo zgodaj, ob šestih imamo jutranjo telovadbo, nato zajtrk, sledi usposabljanje, nato kosilo. Po njem pa ponovno usposabljanje do večera. Dan se konča okoli 18. ure. Vadišče je res veliko, zdaj smo se ga že navadili in se seznanili z možnostmi, ki jih ponuja na uporabo. Nekaj voženj in urjenj smo že izvajali tudi s pripadniki drugih vojsk,« je pojasnil vojak in dodal, da se pripadniki čete dobro poznajo, z vsako misijo pa se še bolj po-vežejo. »Na misiji ostajamo do decembra, nekaj dopusta bo morda mogoče izkoristiti septembra,« je še povedal poddesetnik Žičkar.

PRIPADNIKE OBISKAL TUDI OBRAMBNI MINISTER

Pripadnike na misiji na Slovaškem je po ogledu misije Okrepljena pred-nja prisotnost v Latviji 19. julija obiskal tudi minister za obrambo Marjan Šarec. Ob tem se je neformalno srečal s slovaškim obrambnim ministrom

Urjenje s slovaškimi specialci je obsegalo tudi spuščanje z vrvjo iz helikopterja v čoln.

Jaroslavom Nad'em, s katerim sta si ogledala vajo voda pripadnikov Slo-venske vojske. Minister Šarec je pou-daril, da je vesel, da slovenski kontin-gent prispeva k skupnim zmogljivostim, pripadnikom pa je zagotovil, da bodo Slovensko vojsko v prihodnosti opre-mljali v skladu s pričakovani in zahte-vami, saj zagotovo nihče ne namerava pošiljati vojakov brez opreme bodisi v tujino bodisi na domača tla. Slovaški minister Nad' se je ministru Šarcu zahvalil za hitro odzivnost Slovenske vojske pri vzpostavljanju misije na Slo-vaškem, izjemno delo na misiji ter kre-pitev obrambne in odvrtačne držbe na vzhodni meji zavezništva.

CIVILNA ZAŠČITA IN VOJSKA POMAGALI PRI OSKRBI S PITNO VODO

BESEDILO Petra Miklaužič
FOTO Bruno Toič

Dolgotrajno sušno obdobje je to poletje povzročilo pomanjkanje pitne vode za prebivalce slovenske Istre. Vlada Republike Slovenije je z interventnim ukrepom za omilitev tega pomanjkanja sprejela sklep za postavitve izrednega črpališča na reki Unici, s katerim so avgusta Rižanskemu vodovodu zagotavljali dovolj pitne vode. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, ki je koordinatorica te dejavnosti, je zagotovila črpalke in opremo na črpališču, pri prevozu vode je z avtociisternami pomagala tudi Slovenska vojska.

PRI POSTAVITVI ČRPALIŠČA UPOŠTEVALI OKOLJEVARSTVENE STANDARDE

Vlada Republike Slovenije se je odzvala na poziv županov občin Koper, Ankaran, Izola in Piran, da uredi moteno preskrbo s pitno vodo, in Upravo Republike Slovenije za zaščito in reševanje zadolžila, da pripravi načrt za zagotovitev interventnih prevozov vode, s čimer se prispeva k zadostnim količinam pitne vode za prebivalce omenjenih občin. Po potrditvi načrta so 25. julija pripadniki celjske izpostave uprave v Planini pri Rakeku uredili črpališče na reki Unici. Pri črpanju so sodelovale regijske enote za prečrpavanje vode iz vse Slovenije, ki so z izmeničnimi dežurstvi na črpališču skrbale za nemoteno črpanje vode 24 ur na dan. Načrt vzpostavitve črpališča in sistema prevoza vode v vodarno Cepki v bližini Črnega Kala so pripravili z regijskimi enotami za prečrpavanje večjih količin vode. Gre za zmogljivosti, ki so jih v Sloveniji vzpostavili v preteklem srednjeročnem

Slovenska vojska je za prevoz vode zagotovila sedem avtociistern.

Za črpanje vode iz reke Unice uporabljajo visokozmogljivo črpalko.

obdobju, enote pa so certificirane v okviru Civilne zaščite Evropske unije. Enote delujejo predvsem ob poplavih, vendar so se sposobne prilagajati različnim nalogam, kot je na primer črpanje pitne vode. Pri izbiri črpališča so morali upoštevati pogoje in zahteve Ministrstva za okolje in prostor, ki jim je izdalo soglasje za postavitve črpališča. Morali so čim manj posegati v naravno okolje, pri postavitvi pa je bilo pomembno, da so preprečili dostop rib do sesalne košare črpalke. Črpanje se je zaradi vzpostavitve vrhnega sistema, s katerim so uravnavali višino košare, izvajalo na globini, na kateri ni obremenjevalo rečnega dna. Potekalo je nekaj kilometrov od izvira reke Unice na globini približno 1,5 metra in tako zadostilo vsem pogojem soglasja. Vodo so smeli črpati le iz določenega pretoka reke, ki je bil pod stalnim nadzorom, če pa bi se ta znižal, bi morali črpanje prekiniti. »Pri črpanju smo bili zelo učinkoviti in smo dosegali zadane standarde,« je povedal vodja logistične službe na Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje Domen Torkar ter dodal, da je največji izziv predstavljalo usklajevanje prevoznikov, da na lokaciji ni bilo prometnih zastojev.

NAČRPALI PRIBLIŽNO 1000 KUBIČNIH METROV VODE NA DAN

Na dan našega obiska je bila na črpališču dejavna ekipa enote za prečrpavanje vode iz kranjske izpostave Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Vodja izmene Uroš Bučan je povedal, da je bil prvi teden nekoliko napornejši, saj so se bali, da bi šlo kaj narobe. »Še zlasti ponoči, ko so prihajale avtociisterne in je bila vidljivost slabša,« je razložil Bučan. Ko so delo bolje spoznali, ni bilo težav. V eni izmeni je sodelovalo šest pripadnikov Civilne

zaščite. Vodja izmene je poudaril, da imajo na črpališču zagotovljeno tudi podporo lokalnega okolja. Visokozmogljiva črpalka z možnostjo črpanja 5000 litrov na minuto je cisterno napolnila v nekaj minutah. Za polnjenje in praznjenje cisterne ter prevoz v obe smeri so vozniki potrebovali približno od dve do tri ure. Načrpali so približno tisoč kubičnih metrov vode na dan, kar je bil pomemben prispevek Rižanskemu vodovodu. Koprsko podjetje za distribucijo vode je za oskrbo prebivalcev ter zmanjšano zagotavljanje pitne vode za gospodarske subjekte potrebovalo približno 5000 kubičnih metrov vode na dan. Take količine pa iz obstoječih črpališč v razmerah dolgotrajne suše niso mogli zagotoviti, saj je bil ocenjeni dnevni primanjkljaj med 5000 in 6000 kubičnimi metri vode. Kljub temu so za prebivalce slovenske Istre še vedno veljale omejitve porabe pitne vode.

SLOVENSKA VOJSKA ZAGOTOVILA PREVOZ VODE S SEDMIMI AVTOCISTERNAMI

Vodja sektorja oskrbe s pitno vodo v Rižanskem vodovodu Darj Križman je povedal, da surovo vodo, ki jo pripeljejo iz reke Unice, v vodarni Cepki najprej prečrpajo v skupni bazen, v katerem je že voda iz reke Rižane. Sledi mehansko čiščenje vode z ultrafiltracijo, pozneje pa dodajo še klor, s čimer zagotovijo zdravstveno ustreznost pitne vode. Za prevoz vode do Rižanskega vodovoda so skrbeli pripadniki Slovenske vojske, gasilske enote in zasebni prevozniki z avtociisternami s prekloniki. Slovenska vojska je v nalogu prevoza vključila sedem avtociistern za prevoz pitne vode, štiri s po 10.000 litri in tri s po 7000 litri vode. Nosilna enota Slovenske vojske za izvedbo naloge je Logistična brigada, avtociisterne pa so zagotovili 670. in 157. logistični polk ter 1. in 72. brigada. Slovenska vojska je v izmenah s skupno 21 vozniki in enim koordiniranjem poskrbela za prevoz vode podnevi in ponoči. Poveljnik 670. logističnega polka Slovenske vojske podpolkovnik Andrej Skodič je ocenil, da so na podobne razmere v prihodnosti dobro pripravljeni. V 670. logističnem polku z različnimi usposabljanji skrbijo, da so vozniki avtociistern iz Slovenske vojske primerno usposobljeni za prevoz in delo. To je še posebej pomembno, če bi se letos ali v prihodnjem sušnem obdobju znova povečale potrebe za prevoz vode tudi na druge lokacije po Sloveniji.

SLOVENSKI VOJSKI PREDSEDNIŠKO ODLIKOVANJE KOSOVA

BESEDILO SSK, FOTO Bruno Toič

Predsednica Republike Kosovo dr. Vjosa Osmani - Sadriu, ki je bila v Sloveniji na povabilo predsednika republike Boruta Pahorja na dvodnevem uradnem obisku, je Slovenski vojski 4. julija podelila najvišje predsedniško vojaško odlikovanje. Ob tej priložnosti jo je na Ministrstvu za obrambo sprejel minister Marjan Šarec.

Sogovornika sta v pogovoru odnose med državama na obrambnem področju ocenila kot dobre. Ob tem je minister Šarec povedal, da je

Slovenija zelo ponosna na svoj prispevek v sile Kfor ter posledično k varnosti Kosova in širše regije. »Medalja, ki jo je predsednica dr. Osmani podelila Slovenski vojski po 22 letih njene delovanja na Kosovu, je kosovski znak priznanja za naša prizadevanja,« je pojasnil minister ter dodal, da Slovenija ostaja zavezana varnosti Kosova in celotne regije Zahodnega Balkana. Predsednica Republike Kosovo dr. Vjosa Osmani - Sadriu je Slovenski vojski podelila predsedniško vojaško medaljo. Ob tem je povedala, da je vez med Kosovom in Slovenijo posebna, zlasti od leta 2000, ko je kot del mirovne operacije na Kosovu začel delovati prvi slovenski kontingent. »Hvaležni smo in bomo za vaš prispevek k miru ter stabilnosti. Z nami ste bili v zelo težkih časih, vključno z vzpostavitvijo naše države,« je poudarila predsednica Kosova ter se v imenu prebivalcev zahvalila za prispevek Slovenije, pogum in humani duh Slovenske vojske ter vsem njenim 9470 pripadnicam in pripadnikom, ki so v zadnjih več kot 20 letih delovali oziroma še delujejo na tem območju. Ob koncu je poudarila, da sta nadaljevanje in krepitev obrambno-vojaškega sodelovanja med republikama zelo dobrodošla ter nujna zaradi razmer v Evropi in širše.

SLOVENIJA VODILNA V BALKANSKIH ZDRAVSTVENIH SILAH

BESEDILO Slovenska vojska

V četrtek, 30. junija, je v skopski vojašnici Ilinden v Severni Makedoniji potekala primopredaja dolžnosti poveljevanja Balkanskim zdravstvenim namenskimi silam (Balkan Medical Task Force – BMTF), ki jo je prevzel podpolkovnik Igor Stergar iz Slovenske vojske.

Republika Slovenija s Slovensko vojsko sodeluje v pobudi Balkanske zdravstvene namenske sile že od začetka. Mednarodni sporazum o ustanovitvi teh sil je bil podpisan leta 2016, ratificiran pa je bil leta 2018. Leta 2020 je vodenje kot predsedujoča država prevzela Republika Severna Makedonija, in sicer od Republike Srbije, ki je vodilno

funkcijo opravljala v letih 2017–2020. V naslednjih dveh letih pa bo Balkanskim zdravstvenim namenskimi silam predsedovala Republika Slovenija. Balkanske zdravstvene namenske sile so večnacionalna modularna zdravstvena enota, ki temelji na vojaških zdravstvenih zmogljivostih sodelujočih držav Albanije, Bosne in Hercegovine, Severne Makedonije, Črne gore, Srbije in Slovenije. Njihovo poslanstvo je s hitrim odzivom zagotavljati zdravstveno podporo oziroma pomoč civilnim oblastem ter prebivalstvu ob naravnih nesrečah v regionalnem okviru na Zahodnem Balkanu, pa tudi z možnostjo napotitve na misije in v operacije Evropske unije ali Organizacije združenih narodov.

LOGISTIČNA BRIGADA PRAZNOVALA 20-LETNICO

BESEDILO Jerneja Grmadnik, FOTO Bruno Toič

Vojašnici Petra Petriča v Kranju je 4. julija potekala slovesnost ob dnevu Logistične brigade. Postroj pripadnikov sta ob 20-letnici brigade nagovorila gostitelj, poveljnik Logistične brigade polkovnik Franjo Lipovec, in slavnostni govornik na prireditvi, nekdanji načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor v pokoju dr. Andrej Osterman.

Letos je minilo dvajset let, odkar je bila v Šentvidu ustanovljena delovna skupina, ki je postavila temelje za delovanje Poveljstva za podporo. Enota se je v letih delovanja razvila v učinkovito logistično organizacijo Slovenske vojske, ki podpira enote doma in v tujini. V njeni sestavi od leta 2013 delujejo pripadniki 157. in 670. logističnega polka, Vojaške zdravstvene enote ter Inženiringa, ki spada k poveljstvu Logistične brigade. Svoj dan praznuje 1. julija, njeni pripadniki pa delujejo pod motom *Na pravem mestu ob pravem času*. Pripadnice in pripadnike Logistične brigade ter visoke goste je uvodoma nagovoril poveljnik Logistične brigade polkovnik Franjo Lipovec, ki je poudaril, da se je v dvajsetih letih enota prilagajala spremembam, da je ostala prožna in je zagotavljala svoje poslanstvo, ter tako postala zrelejša in odpornejša. Izpostavil je delo Logistične brigade, ki je zahtevno in polno izzivov, ki jih ne bo nikoli zmanjkalo. Uspešno izvedene vojaške vaje, operacije, mednarodne misije in aktivnosti drugih držav, ki so jih podpirali, so rezultat odličnega ter strokovnega dela. Polkovnik Lipovec je napovedal, da so pred pripadniki Logistične brigade kot posledica novih izzivov in nalog tudi nove priložnosti, zaradi katerih se bodo še bolj razvijali na osebnem in strokovnem področju. Napovedal je, da se bodo v Slovenski vojski zdaj več let večinoma ukvarjali z vojaško logistiko in prenovo. »Čaka nas posodobitev Slovenske vojske, katere generator bo Logistična brigada oziroma njeni pripadniki. Prav tako bo brigada v kratkem pokazala zaveznikom in partnerjem iz evropske regije svoje znanje, izkušnje in zmogljivosti ter tako povečevala vpliv Slovenske vojske na

območju Zahodnega Balkana,« je nagovor sklenil polkovnik Franjo Lipovec in ob dnevu oklepno-mehaniziranih enot, 30. junija, čestital tudi vsem tankistom. Slavnostni govornik upokojeni generalmajor dr. Andrej Osterman je izpostavil, da je Logistična brigada pomemben del Slovenske vojske, v okviru civilno-vojaškega sodelovanja pa je enota tesno povezana s širšim okoljem. »Vodijo vas domoljubje, skupne vrednote, predanost, čast, pogum, tovarštvo in lojalnost. Cenimo vaše strokovno in predano delo, saj zagotavljate logistično podporo, gradite in vzdržujete zahtevane cilje zmogljivosti, zagotavljate premestljive namenske logistične module, oskrbo, nastanitve, premike, transport in vzdrževanje ter medicinsko oskrbo in podporo države gostiteljice. To so le nekatere izmed nalog, ki si zaslužijo spoštovanje in pohvalo,« je poudaril ter izpostavil tudi logistično podporo pri predsedovanju Slovenije Svetu Evropske unije, pomoč pri organizaciji množičnega cepljenja proti covidu-19, pomoč zdravstvenim ustanovam in v sistemu zaščite in reševanja ter podporo številnim športnim in drugim dogodkom. Izpostavil je, da razvoj vojaške logistike ni nikoli končan proces. Ob koncu je spomnil na dan državnosti in pomen ohranjanja narodne zavesti ter spomina na osamosvojitvene procese in vojno za Slovenijo. Opozoril je še na spremenjene varnostne razmere in potrebo po vlaganjih v vojaške zmogljivosti. Ob koncu nagovora je generalmajor v pokoju Osterman prisotnim zaželel vse najboljše ob lepem jubileju in dodal, da verjame, da bodo tudi v prihodnosti na pravem mestu ob pravem času. Na slovesnosti so najzaslužnejšim podelili medalje, zahvale, pohvale Logistične brigade, znake za dolgoletno delo ter razglasili najboljša vojaka in podčastnika Logistične brigade za leto 2021. Srebrno medaljo Logistične brigade je prejel stotnik Jožef Šaruga iz 670. logističnega polka, bronasto pa vojaška uslužbenka XII. razreda Sonja Mohar iz Inženiringa in stotnik Bernard Lukenda iz 670. logističnega polka. Za najboljšega vojaka in podčastnika leta 2021 sta bila imenovana desetnica Anja Domanjko iz Vojaške zdravstvene enote in štabni vodnik Simon Jelen iz 670. logističnega polka. Poveljnik Logistične brigade je podelil tudi zahvali za odlično sodelovanje Univerzitetnemu kliničnemu centru Ljubljana in Policijski upravi Kranj.

EVROPA KREPI OBRAMBNE ZMOGLJIVOSTI, INDUSTRIJO IN TEHNOLOŠKO BAZO

BESEDILO Mateja Kirn/DOP
FOTO Bruno Toič in EU

Zaradi ruske agresije na Ukrajino je v Evropi ponovno vojna. Evropska unija se je odzvala hitro, odločno in, kar je najpomembnejše, soglasno ter Ukrajini ponudila finančno, humanitarno, politično in vojaško pomoč. Z vidika številnih vojaških sil in zmogljivosti, vpetih v vojno, žrtev ter nepredstavljivih globalnih posledic vojna prinaša velike premike tudi na evropskem varnostnem in obrambnem področju, saj je sprožila dodatno zavedanje, da je treba okrepiti skupno varnostno in obrambno politiko Evropske unije.

VEČ ODGOVORNOSTI ZA SVOJO VARNOST
Novo geostrateško in geopolitično okolje zahteva, da tudi Evropska unija prevzame več odgovornosti za svojo varnost. S strateškim kompasom, ki so ga potrdili evropski voditelji na zasedanju Evropskega sveta 24. in 25. marca, smo dobili smerice razvoja, kako naj evropska varnostna in obrambna politika postane močnejša ter enotnejša. Poročila Evropske obrambne agencije so pred tem opozarjala na pomanjkanje obrambnih naložb in na dejstvo, da obrambne zmogljivosti držav članic Evropske unije ne ustrezajo zoperstavljanju grožnjam, ki smo jim priča danes. Zato

tudi visoki predstavnik za zunanje zadeve in varnostno politiko Evropske unije Josep Borrell poudarja, da jih moramo porabljati skupaj, več in učinkoviteje. Na izrednem zasedanju Evropskega sveta 10. in 11. marca so evropski voditelji tako sprejeli Versajsko deklaracijo, s katero so med drugim potrdili krepitev obrambnih zmogljivosti ter naložili Evropski komisiji, da predlaga in pripravi nadaljnje ukrepe za razvoj ter krepitev evropske obrambne industrijske in tehnološke baze. Evropska komisija in visoki predstavnik sta tako maja 2022 predstavila analizo pomanjkljivosti pri obrambnih naložbah ter predlagala nadaljnje ukrepe, nujne za krepitev evropske obrambne industrijske in tehnološke baze. S skupnim sporočilom želita komisija in visoki predstavnik pomagati državam članicam, da skupaj in več vlagajo v obrambo. Ob tem je predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen poudarila, da se Evropska unija trudi ustvariti močnejšo evropsko obrambno industrijo, zato je treba skupaj in usklajeno nameniti več sredstev za obrambo. S skupnim sporočilom predlagajo konkretne ukrepe, kako izboljšati obrambne zmogljivosti in evropsko industrijsko bazo. Skupno sporočilo predstavlja novo raven ambicij za vzpostavitev močnejše Evrope na obrambnem področju. Osredotoča se zlasti na skupno nabavo vojaške opreme, strateško načrtovanje obrambe in na podporo evropski industrijski bazi, vključno s krepitvijo evropskega okvira za raziskave in razvoj ter evropskega obrambnega sklada. Pobude Evropske unije za pospeševanje obrambnega sodelovanja prav tako pomagajo krepiti pravičnejšo čezatlantsko porazdelitev bremena in učinkovitejši evropski prispevek znotraj Nata.

TRI GLAVNE POMANJKLJIVOSTI

Ob upoštevanju analize naložbenih pomanjkljivosti, ki jo je izvedla Evropska obrambna agencija, skupno sporočilo obsega tri glavne nepopolnosti, in sicer obrambne izdatke, obrambne industrijske pomanjkljivosti in primanjkljaje v obrambnih zmogljivostih. V povezavi z obrambnimi izdatki so države članice zaradi neposredne posledice ruske invazije na Ukrajino že napovedale povečanje svojih obrambnih proračunov za skoraj dodatnih 200 milijard evrov v prihodnjih letih. Čeprav so ta povečanja bistvena, pa prihajajo po letih znatnih zmanjšanj in hudega pomanjkanja vlaganja. V letih 1999–2021 so se skupni izdatki Evropske

EU2022.CZ

Logotip češkega predsedovanja Svetu EU

unije za obrambo povečali za 20 odstotkov, medtem ko so se v ZDA povečali za 66 odstotkov, v Rusiji za 292 odstotkov in na Kitajskem za 592 odstotkov. Brez usklajenega pristopa tveganje povečanja porabe vodi v nadaljnjo razdrobljenost in razveljavitev dosedanjega napredka. Kljub splošni

konkurenčnosti sektorja pa obstajajo težave in pomanjkljivosti v obrambni industriji. Zaradi razdrobljenosti povpraševanja ostaja industrija strukturirana vzdolž državnih meja. Odvisnosti so tudi pri nekaterih najpomembnejših obrambnih zmogljivostih, za katere evropska obrambna industrijska in tehnološka baza ne omogoča domačih rešitev ali pa se spoprijema z odvisnostmi od posebnih surovin, nujnih za njihovo proizvodnjo. V povezavi s pomanjkljivostmi v zmogljivostih so bile poudarjene tri nujne prednostne naloge, in sicer obnova zalog, zamenjava zastarelih sovjetskih sistemov ter krepitev sistemov zračne in protiraketne obrambe. Poleg zaposlitve nujnih pomanjkljivosti v zmogljivostih skupno sporočilo predlaga delo na številnih posebnih strateških srednje- do dolgoročnih zmogljivostih v okviru zračne, kopenske, pomorske, vesoljske in kibernetske obrambe. Da bi podprla odpravljanje pomanjkljivosti, sta komisija in visoki predstavnik določila ukrepe, namenjene krepitvi evropskega obrambnega povpraševanja s skupnimi naročili ter okrepitvi ponudbe z ukrepi, usmerjenimi v podporo industrijskim proizvodnim zmogljivostim.

V okviru Evropske obrambne agencije je bila ustanovljena projektna delovna skupina za javna naročila v obrambi, ki bo sodelovala z državami članicami, da bi podprla usklajevanje in odpravila neskladje med njihovimi zelo kratkoročnimi potrebami po javnih naročilih za spoprijemanje z novimi varnostnimi razmerami. Projektna skupina se bo usklajevala tudi s klirinško celico, ustanovljeno v okviru vojaškega štaba Evropske unije, da bi olajšala usklajevanje vojaške pomoči Ukrajini. Komisija je pripravljena nameniti tudi 500 milijonov evrov proračuna Evropske unije v dveh letih, da bi spodbudila države članice, da te potrebe obravnavajo s skupnim sodelovanjem.

ČEŠKO PREDSEDOVANJE SVETU EVROPSKE UNIJE

Francosko predsedstvo Svetu Evropske unije je v okviru tria predsedovanja skupaj s Češko in Švedsko predlagalo ustanovitev ad hoc delovne skupine za obrambno industrijo. Delovna skupina se bo osredotočila na vprašanja, povezana z evropskimi obrambnimi zmogljivostmi, industrijo in tehnološko bazo, ter pripravila ustrezno podlago zakonodajnih in drugih pravnih aktov Evropske unije oziroma ukrepe za usklajevanje kratkoročnih obrambnih naročil za podporo skupnim naročilom za dopolnitev zalog (v podporo Ukrajini) in kratkoročno orodje za krepitev zmogljivosti evropske obrambne industrije čez prostovoljna skupna naročila. Vse to so konkretni ukrepi Evropske komisije, visokega predstavnika in držav članic Evropske unije za krepitev evropskih obrambnih zmogljivosti, industrije in tehnološke baze. »Bolj kot kadar koli pa potrebujemo močno politično voljo,« je poudaril visoki predstavnik Borrell. Zato bodo taki razprave, ukrepi in predlogi redno na agendi evropskih voditeljev, konec avgusta pa bodo v Pragi v okviru češkega predsedovanja Svetu Evropske unije o tem razpravljali ministri za obrambo Evropske unije na neformalnem ministrskem srečanju. Češka republika bo od 1. julija do 31. decembra 2022 predsedovala Svetu Evropske unije. Njihove nacionalne prednostne naloge predsedovanja, ki poteka pod geslom *Evropa kot naloga – premisliti, prenoviti, opolnomočiti*, so upravljanje begunske krize in povojna rekonstrukcija Ukrajine, energetska varnost, krepitev evropskih obrambnih zmogljivosti in kibernetske varnosti, strateška odpornost evropske ekonomije in odpornost demokratičnih ustanov. Glede varnosti in obrambe pa češko predsedovanje Svetu Evropske unije izpostavlja predvsem krepitev varnostnih in obrambnih zmogljivosti, še zlasti v sodelovanju z Natom. Poudarja tudi podporo in krepitev glavnih segmentov strateškega kompasa, razvoj strateških vojaških sistemov, sodelovanje in naložbe v okviru zmanjševanja tehnološke odvisnosti, še posebej pri novih in prebojnih tehnologijah, ter krepitev industrijskih zmogljivosti v Evropski uniji. Na splošni ravni pa češko predsedovanje opredeljujejo tudi energetska učinkovitost, prehod z zemeljskega plina na vodik, razogljicnejše transporta pa tudi pomen kibernetske varnosti.

NA GASILSKI OLIMPIJADI TEKMOVALO VEČ KOT 2600 GASILCEV

BESEDILLO Jerneja Grmadnik
FOTO Marko Pišlar in Jerneja Grmadnik

V Celju je od 17. do 24. julija potekala Gasilska olimpijada, na kateri je tekmovalo 198 ekip z več kot 2600 udeleženci iz 20 držav. Čeprav je mednarodno gasilsko tekmovanje potekalo v senci pravega boja z ognjenimi zublji na Krasu, pa so prav taki dogodki pomembni za kaljenje novih generacij gasilk in gasilcev. »Brez športnih gasilskih dogodkov ob požaru na Krasu ne bi imeli 1000 operativnih gasilcev na terenu,« je bil jasen poveljnik Gasilske zveze Slovenije Franci Petek. Logistično zahteven projekt sta podprli tudi Slovenska vojska in Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje.

Gasilska olimpijada je mednarodno gasilsko tekmovanje, ki poteka na štiri leta za članice in člane ter na dve leti za mladinke in mladince. V različnih disciplinah oziroma vajah se pomerijo mladinci in člani, ki si uvrstitev na olimpijado priborijo z dobrimi uvrstitvami na občinskih, regijskih in državnih tekmovanjih. »Tukaj tekmujejo le najboljše ekipe,« je pojasnil poveljnik Gasilske zveze Slovenije Franci Petek, ki je poudaril, da je poslanstvo dogodka spodbujanje mladih, da se jih več odloči za poklic gasilca ali prostovoljno sodelovanje v gasilskih društvih. »V Sloveniji imamo 50.000 operativnih gasilcev. Najprej pa je treba človeka privabiti k sodelovanju, da ga lahko usposobiš za kakovostno delo. Taki športni dogodki so izredno pomembni za kadrovske bazen, sploh pri prostovoljnih organizacijah,« je še povedal poveljnik, ki je medijem med olimpijado odgovarjal tudi na vprašanja o razmerah na Krasu. O intervenciji ob najboljšežnejšem požaru v zgodovini Slovenije pa je poudaril,

Gasilke PGD Podgorica - Šentjakob so bile najboljše Slovenke v mladinski konkurenci.

da gre za dobro koordinirano akcijo, ki zaradi Gasilske olimpijade ni okrnjena, saj je na terenu dovolj gasilcev.

ZAGOTAVLJALI PREHRANO, PREVOZE IN NASTANITVE

»V organizacijo Gasilske olimpijade je bila vključena vsa država. Na dogodek smo se pripravljali od potrditve kandidate. Več kot štiri leta smo se ukvarjali s projektom, intenzivnost pa je bila največja prav letos. Lahko rečem, da je organizacija res odlična, saj nas po prvih dneh ekipe samo hvalijo,« je povedal Petek. Gasilska zveza Slovenije je podpisala tudi pogodbo o sodelovanju

z Ministrstvom za obrambo, saj so bili prav pripadniki Slovenske vojske in Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, skupaj z drugimi prostovoljci, nepogrešljivi pri izvedbi tekmovanja. »Slovenska vojska je zagotovila logistično podporo, od prevozov do agregatov in zabojnikov ter dva topla obroka na dan za več kot 3000 ljudi. Hrano so dovažali v delilnico, ki je bila urejena na celjskem sejmišču. Namestitve za ekipe so bile urejene na enajstih celjskih osnovnih in srednjih šolah. V eni ekipi je bilo 12 predstavnikov države. S svojo opremo je pomagala še Uprava za zaščito in reševanje, ki je skrbela tudi za prevoze in nam nenehno stala ob strani,« je naštel poveljnik Gasilske zveze Slovenije ter se pripadnikom Slovenske vojske in Civilne zaščite zahvalil za njihovo pomoč.

SLOVENIJO ZASTOPALO 19 EKIP

Na Gasilski olimpijadi je tekmovalo 198 ekip z 2634 udeleženci iz 20 držav, izmed teh 19 mladinskih in članskih ekip iz Slovenije. Tekmovanje je spremljalo 250 sodnikov. »Udeležba bi morala biti še številčnejša, vendar je glavna organizacija suspendirala ruske in beloruske ekipe, nekaj držav pa je imelo težave z vizami, denimo Senegal. Običajno je na olimpijadi od 27 do 30 držav,« je pojasnil poveljnik Gasilske zveze Slovenije Franci Petek. Opisal je, da je tekmovanje razdeljeno na tradicionalni in športni del, ki je zelo atraktiven, saj med drugim obsega vajo s kljukasto lestvijo, pri čemer se morajo tekmovalci povzpeti na 13 metrov visok stolp, ki so ga morali organizatorji izdelati prav za Gasilsko olimpijado. Sicer pa so se mladinci in člani pomerili v več disciplinah, ki so obsegale različne štafete in poligone. Večina

Ekipe so morale s črpanjem vedrovk vodo spraviti v tarčo.

tekmovalj je potekala na celjskem stadionu Kladivar, kjer smo po končani preizkušnji ujeli tudi mladinsko ekipo deklet Prostovoljnega gasilskega društva Podgorica - Šentjakob. Desetarka Klara Kos je povedala, da so dale vse od sebe in da je bilo vdušje odlično. Na tekmovanje so se pripravljale s treningi, ki jih je bilo precej, vendar so poskrbele, da so se ob tem tudi zabavale. Gasilka je tri leta, poudarila pa je pomen medsebojnega razumevanja, sodelovanja in borbenosti. Njihova mentorica Katarina Pavovec je pojasnila, da so dekleta tekmovala iz vaje, pri kateri mora del ekipe razviti cevovod, del ekipe pa poskrbeti, da s črpanjem vedrovk vodo spravijo v tarčo. Drugi del preizkušnje je štafeta na 400 metrov, na kateri si devet tekmovalk predaja ročnik, ki ga je na koncu treba še speti na cev. Pri rezultatih štejejo čas in kazenske točke. Ekipa je osvojila sedmo mesto, mladinci Prostovoljnega gasilskega društva Drenov Grič - Lesno Brdo pa so osvojili zlato medaljo. Vrhunec tekmovanja je bilo po preizkušnji mladink in mladincev še člansko tekmovanje, ki je potekalo v petek, 22. julija. Na njem so blestele tudi slovenske ekipe, in sicer so si med člani A tretje mesto priborili gasilci Prostovoljnega gasilskega društva Podgorci, med članicami A pa so na četrtem mestu pristale gasilke Prostovoljnega gasilskega društva Semič. Med člani B so prva štiri mesta zasedla prostovoljna gasilska društva Hajdoše, Šmartno na Pohorju, Kebelj in Korovci, v kategoriji članice B pa so slavile gasilke hajdoškega prostovoljnega gasilskega društva. Med poklicnimi člani B so olimpijski prvaki postali gasilci Prostovoljnega industrijskega gasilskega društva Krka Novo mesto, ki so ponovili uspeh s prejšnje olimpijade.

Po ocenah organizatorja je Gasilska olimpijada, del katere so poleg športnih tekmovanj tudi številni drugi kulturni in zabavni dogodki, pritegnila več tisoč obiskovalcev in navijačev. Številni mladi in nasmejani obrazi z vsega sveta, ki smo jih videli v Celju, pa so dokaz, da je gasilstvo še vedno cenjeno in priljubljeno tudi med novimi generacijami.

SELEKCIJO ŠOLE ZA ČASTNIKE USPEŠNO OPRAVILO 26 KANDIDATOV

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Marko Pišlar

Šola za častnike izobražuje in usposablja profesionalce z visokimi etičnimi merili ter odličnimi voditeljskimi kompetencami. Pot do šolanja se ob izpolnjenih ustreznih pogojih začne s selekcijskim postopkom. Letos je selekcija 35. generacije Šole za častnike potekala od 18. do 29. julija v okolici Bohinjske Bele, udeležilo pa se je 36 kandidat in kandidatov. Obiskali smo jih na terenskem delu selekcije, na plezališču Iglica, kjer so preverjali strah pred višino, ko so morali sotesko prečkati po vrhni žičnici in se s stene spustiti z vrvjo.

Na zahtevno preizkušnjo se lahko prijavijo kandidatke in kandidati, mlajši od 30 let, ki imajo opravljeno vsaj 1. bolonjsko stopnjo oziroma so tik pred koncem študija ter so uspešno opravili zdravniški pregled in varnostno preverjanje. Prvi del selekcije Šole za častnike obsega preverjanje gibalnih in plavalnih sposobnosti ter ocenjevanje psihološke primernosti, drugi del pa poteka na terenu, pri čemer so kandidati izpostavljeni večjim psihofizičnim obremenitvam, pohodom ter pomanjkanju spanca in hrane. Vodja letošnje selekcije stotnik Miha Jost iz Šole za častnike je povedal, da se je prvega dneva udeležilo 36 kandidatov, izmed teh 11 kandidat, po drugem dnevu terenskega usposabljanja pa se je že zgodil osip, saj je bilo ob našem obisku na plezališču Iglica na Bohinjski Beli le 28 kandidat in kandidatov. »Nekateri sami odstopijo ali pa niso uspešni na preverjanju gibalnih sposobnosti,« je razlog navedel stotnik Jost. V prvem tednu jih poleg preverjanja gibalnih sposobnosti in plavalne preizkušnje čakajo še psihološki testi in razgovori s psihologi ter poveljnico Šole za častnike, najtežji del preizkušnje pa se začne s terenskimi nalogami, med katere spadajo premagovanje strahu pred višino in zaprtimi prostori, nočni in dnevni orientacijski pohodi z delovnimi točkami ter različne miselne naloge. »Ob tem uporabljamo različne stresorje, saj nas zanima, kako kandidati delujejo v stresnih razmerah. Eden izmed stresorjev je prav gotovo pomanjkanje spanca, ki ga sicer odrežemo glede na vremenske razmere in druge okoliščine po dogovoru s psihologi,« je še pojasnil stotnik.

IŠČEJO VODITELJSKI POTENCIAL

Med kandidati so pripadniki stalne sestave in štipendisti Ministrstva za obrambo, nekateri pa pridejo na selekcijo iz civilnega okolja. Čeprav vojaške izkušnje niso nujne, imajo tisti, ki so že kdaj stopili v vojaške vrste, nekaj prednosti, saj so seznanjeni s strogo vojaško disciplino, je povedal vodja selekcije. Kandidate spremljajo inštruktorji Šole za častnike, psihologi Slovenske vojske in skupina za prepoznavanje voditeljskega potenciala. »Častniki morajo biti voditelji, zato pri kandidatih iščemo voditeljski potencial. Pripadniki Šole za častnike, ki sodelujemo na selekciji, pripravljamo teren, da lahko skupina za ocenjevanje voditeljskega potenciala in skupina psihologov čim bolj celovito spoznata kandidate in vidita, kako so ti sposobni delati v težkih razmerah, kako se spoprijemajo s stresom, kako sodelujejo in si izmenjujejo informacije. Pri tem se išče minimalni standard,« je še pojasnil stotnik

Jost. Psihologinja Slovenske vojske Valerija Kokol, ki letos že osmič sodeluje na selekciji, je povedala, da so v prvem tednu osnovno oceno o kandidatih dobili s psihološkimi testi in razgovori, na terenskem delu pa opazujejo še njihovo vedenje v stresnih razmerah. »Žgodi se, da že po razgovorih ocenimo, kdo ne bo opravil selekcije, predvsem ker mu manjka motiviranosti. Na selekciji moraš biti pripravljen iti čez sebe. Poleg fizične je pomembna tudi psihična stabilnost. Včasih pa nas nekateri kandidati presenetijo. Zato pri končni oceni sodelujemo s pripadniki, ki ocenjujejo voditeljski potencial,« je pojasnila psihologinja.

Prav motivacija je najpomembnejša za uspeh na selekciji, se strinjajo naši sogovorniki, med njimi tudi poveljnica Šole za častnike polkovnica Alenka Petek, ki je spremljala plezanje na Iglici. »Kandidati morajo pri sebi razčistiti, kaj si želijo, ter biti pripravljeni prenesti stres in napor, da dosežejo poklic častnika. Prav tako so pomembne osebnostne lastnosti – vsak častnik mora biti voditelj. Na selekciji namenoma izvajamo pritiske, ki niso običajni, da ustvarimo približek bojnega stresa, saj se tako pri kandidatih pokažejo lastnosti, ki jih iščemo. Na to so opozorjeni, saj ob razpisu organiziramo dva informativna dneva, na katerih podrobno predstavimo selekcijo in jih opozorimo, na kaj morajo biti pozorni ter kako se morajo pripraviti,« je razložila polkovnica. Ob tem je stotnik Jost dodal, da je dobra fizična priprava pogoj za boljšo psihično stabilnost, zato je pred selekcijo treba trenirati vzdržljivost in čim več hoditi z obremenitvijo, saj so velik del preizkušnje pohodi. »Glavna pa je želja, z motivacijo se da premostiti marsikatero oviro,« je bil jasen vodja selekcije.

ODLOČNI, DA PRIDEJO DO KONCA

Med udeleženci je bilo tudi nekaj pripadnikov stalne sestave Slovenske vojske, ki izpolnjujejo pogoje za šolanje na Šoli za častnike. Luka Felicijan, kandidat številka ena, je pripadnik 74. pehotnega polka. Ker je končal šolanje, se je odločil še za korak več na poklicni poti. Povedal nam je, da živi zelo aktivno življenje in da se ni posebej pripravljval ter da je zelo motiviran, saj si želi postati častnik že od mladosti. Spuščanje ob vrvi zanj ni bilo večji izziv, saj je tudi jadralni padalec, je

povedal z nasmehom, odločen, da uspešno premaga še nadaljnje preizkuse. Pogoje za Šolo za častnike je s skorajšnjim koncem študija izpolnila tudi kandidatka številka deset Katarina Miklavžina, ki je pripadnica Slovenske vojske od leta 2018, trenutno pa dolžnosti opravlja v 10. pehotnem polku 1. brigade. Povedala nam je, da si želi napredovanja in novega

Strah pred višino so ugotavljali s premagovanjem soteske po vrhni žičnici.

znanja, zato se je odločila za udeležbo na selekciji. Pripravljala se je s pohodi in športnimi aktivnostmi, sicer pa je pojasnila, da imajo tisti z vojaškimi izkušnjami prav gotovo prednost pred kandidati iz civilnega okolja, predvsem ker so že seznanjeni z vojaško disciplino, preizkusiti pa so enako naporni za vse. Opisala je še nalogo, s katero so pri kandidatih preverjali strah pred zaprtimi prostori: »V bunkerju smo morali počakati na navodila. Seznanili so nas, da rdeča barva označuje prepovedane smeri, nato pa smo se morali znajti v temnem prostoru in poiskati izhod.« Kandidat številka 25 Gal Likar je štipendist Ministrstva za obrambo, ki je pred kratkim končal študij elektrotehnike in se namerava oktobra zaposliti v Slovenski vojski. Zadnja prepreka pri tem je prav selekcija. »Pet let sem že štipendist in sem od nekdaj prepričan, da je vojaški poklic pravi zame. Bil sem že na treh vojaških taborih, na katerih sem pridobil veliko znanja in izkušenj. Brez tega bi bila ta selekcija velik šok. Motivacija je odlična. S sokandidati si med seboj pomagamo in se spodbujamo,« je pojasnil Gal Likar. Kandidat številka 29 Andraž Ponikvar je diplomant obramboslovja in je nedavno končal prostovoljno služenje vojaškega roka, pred tem pa je nekaj vojaških izkušenj pridobil na različnih taborih. »Selekcija je zahtevna, moramo se truditi in se izkazati. Ni vse v mišicah, veliko je glavi in da zmoreš v težkih trenutkih stisniti zobe. V prihodnosti se vidim kot častnik Slovenske vojske, saj sem si od nekdaj želel v vojaške vrste. Največje težave bom imel s pomanjkanjem spanca, vendar sem odločen, da ne bom odstopil,« je povedal obramboslovec. Selekcijski postopek se konča po petih terenskih dneh in kandidati so zadnji dan seznanjeni s svojo uvrstitvijo. Poleg tega, da uspešno opravijo vse preizkuse, se v končno oceno prištevata še oceni psihologov in častnikov za spremljanje voditeljskega potenciala, ki morata biti pozitivni. Letos je selekcijo uspešno opravilo 26 kandidat in kandidatov, med njimi tudi vsi naši sogovorniki. Tiste, ki so bili uspešni na selekciji, čaka še temeljno vojaško strokovno usposabljanje, če ga še niso opravili, prav tako morajo končati vse študijske obveznosti. 35. generacija Šole za častnike bo šolanje začela decembra.

DVA TEDNA VOJAŠKIH PREIZKUŠENJ

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Robert Cotič

Zgodnje vstajanje, pospravljanje postelj, jutranja telovadba, nato pa dan zanimivih dejavnosti in spoznavanja vojaških veščin. Tak je bil 14-dnevni urnik več kot 70 mladih, ki so se udeležili 23. Vojaškega tabora v organizaciji Šole za častnike. Ta je letos potekal od 4. do 17. julija v Vojašnici Boštjana Kekca na Bohinjski Beli in vadišču Mačkovec. Med mladimi je bilo nekaj povratnikov, ki jim je udeležba na taboru postala nepogrešljiv del poletnih počitnic. Kandidati Šole za častnike pa so na taboru prvič prevzeli voditeljske vloge. Udeležence smo obiskali na generalki pred zadnjim dnem, ko so usvojeno znanje prikazali povabljenim svojcem, prijateljem, medijem ter predstavnikom Slovenske vojske, šol in fakultet. Ob izteku tabora jih je obiskal tudi minister za obrambo Marjan Šarec.

Vojaškega tabora se lahko udeležijo polnoletni mladi, ki uspešno opravijo zdravniški pregled in varnostno preverjanje. Letos se ga je udeležilo 76 dijakov in študentov z več kot 30 različnih fakultet, višjih in visokih šol ter 29 srednjih šol, izmed teh 36 deklet. Med njimi je bilo tudi nekaj štipendistov Ministrstva za obrambo, za katere je udeležba na taboru ena izmed obveznosti, prav tako se udeležba na Vojaškem taboru nekaterim priznava kot opravljena študijska praksa. Še največ je bilo med mladimi takih, ki jih veseli vojaško

življenje in si želijo novega znanja, prijateljstev ter aktivnega preživljanja počitnic. Vodja tabora nadporočnik Matjaž Terek s Centra vojaških šol je povedal, da jih veliko razmišlja tudi o vojaškem poklicu ali prostovoljnem služenju vojaškega roka, na tabor pa pridejo po prvi vtis. »Na začetku ima marsikdo nekaj težav s prilagoditvijo, predvsem z upoštevanjem pravil, v vojski namreč ni individualizma, ne morejo početi, kar želijo,« je opisal prilagoditvene izzive, ki jih že po nekaj dneh uspešno premagajo. V nadaljevanju nam je predstavil pester in raznovrsten program. Prvi dan so jih zadržali z opremo, sledilo je učenje postrojitvenih pravil in vojaškega bontona. Udeležence so razporedili v štiri vode, izmed katerih so del naprednega prvega voda postali udeleženci s predhodnim znanjem, ki so že bili na dijaških taborih, povratniki ter štipendisti Ministrstva za obrambo. »V prvem tednu sta bili poudarjeni ravnanje z orožjem in streljanje. Zaradi postopnosti smo začeli streljati z zračno in malokalibrsko puško, nato smo streljali z avtomatsko puško F2000, napredni vod je streljal še s pištolo Berreta. V soboto smo izvedli orientacijski pohod s premagovanjem vodnih ovir, med dejavnostmi na taboru so bili na urniku tudi plezanje in gorniške veščine v naravnem plezališču Iglica ob pomoči inštruktorjev 132. gorskega polka ter vožnja s helikopterjem. Nedelja je bila namenjena gradnji kolektiva, zato smo izvedli raftanje in soteskanje ter dan končali z vojaškimi igrami. Sledile so priprave za premik na vadišče Mačkovec, kjer so preostanek dni spali v šotorih in izvajali različne dejavnosti na vadišču ter se pripravljali na izvedbo predstavitvene vojaške vaje,« je dejavnosti na taboru opisal nadporočnik Terek.

ŽELJNI NOVEGA ZNANJA IN MOTIVIRANI

O mladih je vodja tabora povedal, da so ga pozitivno presenetili s svojima vedoželjnostjo in radovednostjo. »Veliko imajo vprašanj, kažejo zanimanje in razmišljajo o informacijah, ki jih dobijo. So zelo motivirani. Zaslugo za to imajo tudi inštruktorji in kandidati za častnike,« je razložil nadporočnik Terek in pojasnil, da je za kandidate za častnike Vojaški tabor dobra

pripravljaj na zaključno vajo, na kateri so prikazali premikanje po taktični stezi ter izvajanje različnih manevrov. Za štipendiste ministrstva je udeležba na taboru obvezna. Bodoči pilot Miha Božnar je študent tretjega letnika Fakultete za strojništvo in se bo v kratkem udeležil šolanja na Šoli za častnike, zato je izkušnja s tabora zanj dobra predpriprava. »Vojaško življenje je naporno, malo ti pokvari spalni ritem, ampak se kmalu navadiš. V dveh tednih dobiš dober vtis, kakšen je ta poklic. V tem času se veliko naučimo. S sovrstniki smo se spoprijatelji in smo dobra ekipa, zato verjamem, da se bomo tudi po taboru še kdaj družili,« je pojasnil bodoči pilot. Del naprednega prvega voda je bil Krištof Stepančič iz Senožeč, ki je bil že na petih taborih MORS in mladi, in sicer dveh zimskih in treh poletnih. Letos je končal šolanje na sežanski gimnaziji in se je prvič udeležil Vojaškega tabora. Povedal je, da se je že navadil na vojaško disciplino in tempo dejavnosti ter da je izkušnja na taboru še pristnejša. »Tabor je izpolnil moja pričakovanja, saj je bolj poudarjena taktika. Izvedli smo na primer zasedo na vozila, ob kateri smo, ne da bi vedeli, kaj nas čaka, padli v zasedo in smo se morali umakniti. S scenarijem nismo bili vnaprej seznanjeni. Take dinamične in nepredvidljive situacije so mi bile najbolj všeč. To je tisto, kar sem iskal,« je poudaril in dodal, da želi postati revirni gozdar, razmišlja pa tudi o sodelovanju s Slovensko vojsko kot pogodbeni rezervist.

VSAK IMA SVOJ VODITELJSKI PRISTOP

Kandidat za častnika Andrej Strehar je v drugem tednu tabora poveljeval tretjemu vodu. Povedal je, da je v prvem tednu predvsem spoznaval udeležence in na kaj mora biti pozoren. »Delati z ljudmi ima svoj čar. Spremljamo jih, kako napredujejo in se navajajo na vojaško življenje v uniformi. Nekateri imajo večje težave, ampak se potrudijo in prilagodijo. Največji izziv so časovnice, že od začetka pa poudarjamo sodelovanje in medsebojno pomoč. Po mojem občutku so jim najbolj všeč streljanje z avtomatsko puško F2000 in druga streljanja, vožnja s helikopterjem in oklepni bojni vozili ter izvajanje taktičnih postopkov z uporabo manevrskega streliva, kar približa situacijo vojaški realnosti,« je pojasnil diplomiranelec Fakultete za logistiko, nekdanji štipendist Ministrstva za obrambo, ki ga je že od nekdaj zanimal vojaški poklic. Kandidat za častnika Jožef Šmid Guzej je povedal, da ima vsak kandidat Šole za častnike svoj pristop k poveljevanju oziroma vodenju. »Vodenje je velik izziv, že v teh dveh tednih se veliko naučimo. Moj pristop je bolj prijateljski, čeprav jim dam vedeti, da sem njihov nadrejeni. Ekipo ustvarjam v povezovalnem duhu. Prav za vsakega je ta tabor dobra izkušnja, saj pridobijo veliko novega znanja,« je razložil kandidat za častnika, ki je svoj vod pripravljaj na napad na nasprotnika, pri čemer so udeleženci vadili izkrcanje iz oklepnih vozil Valuk in Svarun. Naprednemu prvemu vodu je poveljeval kandidat za častnika Matjaž Pleh, ki je poudaril, da so bili del voda mladi s predhodnimi izkušnjami, zato so z njimi izvajali več taktike, več so prenočevali na terenu, izkusili so tudi suhe dnevne obroke in temeljito spoznali terensko usposabljanje – imeli so denimo nočno alarmiranje. »Izkušnja je bila precej realistična in dober približek poklicu vojaka,« je pojasnil kandidat za častnika. Razložil je še, da so prvi teden namenili vzpostavljanju avtoritete, nato pa je bil odnos med udeleženci in poveljniki vodov bolj prijateljski. »Vzpostavili smo kohezijo v enoti, udeleženci so se odlično povezali, nekateri so bili tudi že v vlogi vodij skupine in so dobili nekaj vodstvenih nalog. Čeprav so že malo utrujeni, je motivacija na vrhuncu in verjamem, da bodo tudi zaključno nalogo opravili odlično,« je razložil in opisal še nalogo prvega voda na predstavitvenem dnevu: »S helikopterjem bomo pristali na vadišču in se izkrcali. Naša naloga bo prečistiti strelišče. Ob tem bomo padli v stik, se izmaknili na podporne položaje in vpoklicali na pomoč drugi vod, ki se bo pripeljal z oklepnimi vozili, mi pa bomo zagotavljali podporo.«

Udeležencem je bilo najbolj všeč urjenje vojaške taktike.

priložnost za usvajanje prvih voditeljskih izkušenj: »Kandidati so prvič postavljeni v voditeljske vloge, v katerih morajo biti zgled. Tako pridobivajo izkušnje za čas, ko bodo po koncu šolanja prevzeli zadolžitve v enotah. Na taboru spoznajo, na kaj morajo biti pozorni, in dobijo občutek za delo z ljudmi.« Študentski tabor šteje tudi kot študentska praksa na Fakulteti za varnostne vede, ki jo obiskuje Matic Jordan iz Kamnika. Pojasnil je, da je tabor psihično naporen, saj so na nogah od petih zjutraj do poznega večera. »Pavze so kratke, vse delamo v naglici. Fizično ni toliko naporno, bolj me utruja celodnevni pogon. Najzanimivejše mi je streljanje, tudi taktika, met ročne bombe pa je veliko težji, kot se zdi na prvi pogled. Tukaj sem spoznal kar nekaj sošolcev, s katerimi se prej nismo srečali. S sovrstniki smo se zelo povezali,« je povedal udeleženec, ki je bil dodeljen v tretji vod in se je ob našem obisku

PO ZNANJE VOJAŠKIH VEŠČIN IN NOVA PRIJATELJSTVA

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

V eč kot tristo dijakov se je del letošnjih počitnic odločilo preživeti na taboru MORS in mladi, ki je potekal na Bohinjski Beli in v Novem mestu v dveh terminih. V vojaški uniformi so teden dni spoznavali različne vojaške veščine, se seznanili z enotami Slovenske vojske, poleteli s helikopterjem, se preizkusili v streljanju ter premagovali vodne in pehotne ovire. Dijake smo obiskali prvi teden julija na taboru v novomeški vojašnici, ki je potekal pod vodstvom Logistične brigade.

Poleti so potekali trije tabori MORS in mladi, namenjeni dijaku, in sicer od 27. junija do 2. julija na Bohinjski Beli v organizaciji 1. brigade in v Novem mestu v organizaciji 72. brigade ter od 4. do 9. julija v Novem mestu pod vodstvom Logistične brigade. Vsak je gostil okoli 100 mladih s statusom dijak, ki so teden dni preživeli ob spoznavanju vojaškega življenja. Major Tomaž Kokl iz poveljstva Logistične brigade, vodja tabora v Vojašnici Franca Uršiča v Novem mestu, je predstavil program. Prvi dan so udeležence sprejeli v Vojašnici Edvarda Peperka v Ljubljani ter jih v Rojah zadolžili z opremo. Nato so se dijaki preselili v novomeško vojašnico, v kateri so bili nastanjeni ves teden. Pripadniki Slovenske vojske so jih seznanili z dejavnostmi, urejanjem postelj,

omaric in prostorov, spoznali so vojašnico ter splošne vojaške predpise, postrojitevna pravila in hišni red. V torek so jim zaposleni z Uprave za obrambo Novo mesto predstavili poklic vojaka, nato so sledile vojaške veščine, kot so spoznavanje vojaškega poligona, metanje šolskih min in nošenje ranjenca. Ogledali so si tudi muzejsko zbirko Teritorialne obrambe iz časa osamosvojitvene vojne, po malici pa so spoznavali delovanje Vojaške zdravstvene enote in se preizkusili v temeljnih postopkih oživljanja. Tretji dan tabora so si udeleženci ogledali dinamične predstavitve 1. brigade in reakcije na stik ter se peljali z oklepnimi vozili Valuk, sledile so še predstavitve specializirane enote vojaške policije, vodnika psov in enote brezpilotnih letal. Izvleko vozila jim je predstavil 157. logistični polk, postavitev pnevmatskega šotora pa 670. logistični polk, seznanili so se še z oborožitvijo Slovenske vojske in delom bombnega tehnika. Popoldne so na vadišču spoznavali tehnike preživetja v naravi, si postavili bive in v njih tudi prenočili. Četrtekov program je predvideval seznanitev s 15. polkom vojaškega letalstva in spoznavanje helikopterjev Bell-412, s katerimi so se dijaki lahko tudi peljali,

▶ **Dijaki so se seznanili z oborožitvijo Slovenske vojske.**

◀ **Predstavitve dela vodnika službenega psa**

popoldne pa so na različnih delovnih točkah streljali in premagovali pehotne ovire. Zadnji dan so sestavili improvizirane splave in na reki Krki premagovali vodne ovire ter izvedli orientacijski pohod v okolici Novega mesta. V soboto so udeležencem na krajši slovesnosti podelili priznanja, nato so se razdružili ter vrnili v Ljubljano. Major Kokl je poudaril, da z dejavnostmi krepijo moštveni duh in vzpostavljajo kohezivnost devetih oddelkov, v katere so bili razporejeni dijaki ter dijakinje – teh je bila približno tretjina. Povedal je, da so mladi motivirani in da ima tabor zahteven tempo, zaradi česar se kdaj zgodijo tudi manjše poškodbe. »Navaditi se morajo reda in discipline ter avtoritete, so le v najstniških letih. Vendar jih delo v kolektivu pritegne in hitro dobijo čut za pripadnost,« jih je pohvalili vodja tabora, ki je zadovoljen tudi z motiviranostjo pripadnikov Logistične brigade v vlogi organizatorjev ter pripadnikov drugih enot, ki so bili tako ali drugače vključeni v izvedbo tabora. Višji praporščak Anton Kerin, brigadni podčastnik, ki je pri izvedbi tabora sodeloval že lani, je povedal, da inštruktorji na podlagi pridobljenih izkušenj še izboljšujejo delo z mladimi. Pojasnil je, da so za dijake sicer največji izziv tesne časovnice in

zgodnje vstajanje, vendar je poudarjeno predvsem delo v skupini, saj ne iščejo najboljšega posameznika, temveč najboljši oddelek. Potrdil je, da se v tednu dni med dijaki spletejo nova prijateljstva in da so malo žalostni, ko se morajo raziti. Med udeleženci je veliko povratnikov, nekateri so na taboru že tretjič.

AKTIVNE POČITNICE IN NOVA ZNANSTVA

Matti Logar iz Kopra, ki obiskuje športno gimnazijo, se je tabora udeležil že drugič. »Na taboru sem bil že lani in je bilo odlično, zato sem se odločil, da letos spet pridem. Prihodnje leto pa se nameravam prijaviti na študentski vojaški tabor,« je napovedal. Lani ga je najbolj navdušila vožnja s helikopterjem. »V vojski je več discipline, poseben izziv je tudi celodnevno nošenje uniforme. Sicer pa je veliko zanimivih vsebin. Ne le da pridobimo novo znanje in vojaške izkušnje, tukaj najdemo tudi nove prijatelje,« je pojasnil in poudaril, da še vedno ohranja stik z lanskimi udeleženci. Opisal nam je povprečen dan: »Moja skupina vstaja okoli 5.30. Uredimo se in pospravimo, nato imamo ob šesti uri že jutranjo telovadbo. Potem zajtrkujemo in izvajamo različne dejavnosti po programu. Večerjamo okoli 17. ure, prosti čas pa imamo od 20.30 do 22. ure, ko smo že toliko utrujeni, da hitro zaspimo. Telefon lahko uporabljamo samo ob premorih, sem pa vesel, da lahko z njim naredimo kakšno fotografijo za spomin,« je še povedal bodoči študent geografije, ki razmišlja, da bi tudi v prihodnosti še sodeloval v Slovenski vojski. Povratnica je tudi Janja Žibret iz Kopra, sicer dijakinja Srednje šole za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani. »Treniram odbojko in zelo rada imam šport. Lani sem že bila na taboru na Bohinjski Beli, zdaj pa sem v Novem mestu. Dejavnosti so tukaj nekoliko drugačne, saj so bile lani bolj poudarjene gorske veščine. Na taboru dobiš vpogled v vojaški poklic, ki se mi zdi zanimiv in lep. Navdušena sem bila nad vožnjo v valuku, veselim se tudi poleta s helikopterjem,« je povedala nasmejana Primorka in dodala, da so se s sovrstniki hitro povezali. »V vojski so nas naučili, da smo ekipe močne toliko, kot je močan najšibkejši člen, zato se spodbujamo in si ne nagajamo,« je pojasnila in dodala, da je tempo kar zahteven, zato je dobra fizična kondicija prav gotovo prednost. V prihodnosti si želi študirati v tujini, po dopolnjenem 18. letu pa razmišlja tudi o služenju vojaškega roka. Alain Kadič prihaja iz Lesc in obiskuje 3. letnik Srednje gostinske in turistične šole v Radovljici. Prvič se je tabora udeležil pred dvema letoma, saj ga vojaški poklic zanima že od otroštva. Najzanimivejše se mu zdi spoznavanje orožja in taktike, razmišlja tudi o prostovoljnem služenju vojaškega roka. Med največje izzive je uvrstil pospravljanje postelj na zelo poseben način, čiščenje, zgodnje vstajanje in celodnevno nošenje uniforme. Lukas Otten prihaja iz Nizozemske. »Oče je Nizozemec, mama pa Slovenka, imam dvojno državljanstvo. Počitnice preživljam v Sloveniji in jih izkoristim za udeležbo na taborih,« je povedal dijak, ki se je poletnega tabora udeležil že lani, bil pa je že tudi na zimskem. »Prvič sem tukaj v Novem mestu in dejavnosti so mi še bolj všeč kot na prejšnjih taborih. Streljali smo z airsoft pištolo in puško, kar se mi je zdelo zanimivo. Danes bomo izdelovali bive in prespali zunaj, česar se zelo veselim. Lanska izkušnja je bila zabavna. Veselim se tudi ponovne vožnje s helikopterjem in premagovanja vodnih ovir, ki nas še čakata. Vojaški poklic je raznovrsten in aktiven, veliko časa preživimo v naravi. Na taboru mi je všeč tudi to, da delamo kot ekipa. Vsakič dobim kakšnega novega prijatelja,« je še pojasnil udeleženec, ki v prihodnosti razmišlja tudi o vojaški poklicni karieri. Tabora se je v poletnem času prvič udeležila štipendistka Slovenske vojske Lucija Hočevnar iz Vodice pri Ljubljani, dijakinja Srednje lesarske šole. »Bila sem že na zimskem taboru za mlade in na tridnevnem izzivu Call of Duty aprila, prvič pa sem na poletnem taboru. Ker že nekoliko poznam vojaško disciplino, mi ni bilo težko. Zanima me zaposlitev v Slovenski vojski in z udeležbo na taborih se tudi že pripravljam na služenje vojaškega roka. Najbolj mi je všeč, da delujemo kot skupina in se podpiramo. V tednu dni se povežemo in smo kot eno. Timski duh v vojski mi je res zelo všeč,« je pogovor sklenila dijakinja Lucija.

PREVERILI ODZIVANJE OB LETALSKI NESREČI

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

Na vojaškem letališču v Cerkljah ob Krki je 22. junija Služba za preiskovanje letalskih nesreč in incidentov vojaških zrakoplovov Ministrstva za obrambo v sodelovanju z Nacionalnim forenzičnim laboratorijem Ministrstva za notranje zadeve izvedla vajo kriznega odzivanja ob letalski nesreči Zlomljeno krilo 2022.

Prva vaja Zlomljeno krilo je bila organizirana pred 17 leti, in sicer novembra 2005. Zamisel za vajo je nastala zaradi potrebe po interdisciplinarnem, medresorskem in mednarodnem povezovanju ter standardizaciji forenzičnih postopkov pri zavarovanju prizorišča letalske nesreče. Pri tem se je poleg upoštevanja letalske in forenzične stroke vse bolj izpostavljala težnja po vzpostavitvi sistema, ki bi lahko, kolikor je to mogoče, ublažil dodatne škodljive posledice letalskih nesreč ter resnih incidentov.

VAJA KRIZNEGA ODZIVANJA

Glavna namena vsakoletne vaje sta vzdrževanje usposobljenosti preiskovalcev letalskih nesreč ter razširitev znanja in vedenja o delovanju ter morebitnih grožnjah ob letalski nesreči tudi na druge sodelujoče v sistemu kriznega odzivanja, ki se ob letalski nesreči prvi odzovejo. To so zlasti letališki gasilci, pripadniki enot Civilne zaščite, policisti, kriminalistični policisti, Nacionalni forenzični laboratorij in Inštitut za sodno medicino. Posebnost vaje je, da se je

udeležijo predstavniki civilnih ustanov in letalske industrije ter širša strokovna javnost. Na letošnji vaji so sodelovali tudi mednarodni opazovalci iz tujih držav. V okviru vaje Zlomljeno krilo so že pred desetimi leti kot primer začeli vključevati brezpilotne letalnike. Vaja zaradi tega velja kot inkubator uporabe novih tehnologij, procesov, taktike ter strategije delovanja in upravljanja v kriznih razmerah. V zadnjih letih je vaja prerasla strokovne okvire preiskovalcev letalskih nesreč in postala vaja kriznega odzivanja, pri čemer sta poudarjeni ustrezno upravljanje ter obvladovanje tveganj ob kompleksnejših kriznih razmerah.

TRK TRANSPORTNEGA LETALA IN ELEKTRIČNEGA LETALNIKA

Scenarij letošnje vaje Zlomljeno krilo je predvideval trčenje vojaškega transportnega letala in električnega šolskega letalnika na nizki višini. Na kraju letalske nesreče so bili žrtve in edini preživel član posadke transportnega letala. To je bil skrbnik tovora, ki ga je bilo treba v reševalni akciji čim prej rešiti iz razbitine letala in zdravstveno oskrbeti, saj je letalo kmalu po trku zajel požar. V okolici letala so bili raztreseni lanserji z raketami, ki so bili predvideni za prevoz na vojaško vajo v tujino, in katapultni sedež. Vsi ti elementi vsebujejo eksplozivne nevarne zmesi, kar otežuje posredovanje. Na vaji so sodelujoče enote predstavile gašenje razbitin letala, zavarovanje kraja nesreče in dokazov, identifikacijo morebitnih nevarnih snovi in predmetov ter njihovo nevtralizacijo, prepoznavo žrtev ter druge postopke, ki so nujni za nemoten potek preiskave letalske nesreče.

NA VAJI PRIBLIŽNO 150 AKTIVNIH UDELEŽENCEV

Vajo Zlomljeno krilo 2022 si je ogledal tudi državni sekretar na Ministrstvu za obrambo Rudi Medved, ki je povedal, da se je pri obvladovanju kriznih razmer, ki nastanejo ob takih nesrečah, treba prilagajati sodobni tehnologiji, ki nas obkroža, ta pa prinaša tudi različne izzive. Medved je povedal, da ne gre le za klasično gasilsko-reševalno akcijo, temveč za dejavnost, v katero je vključen celoten sistem kriznega upravljanja in odpravljanja posledic nesreč oziroma posledic, ki po taki nesreči nastanejo za širšo družbo. Po njegovih besedah take aktivnosti prispevajo tudi k izboljšanju dozdašnjih izkušenj in k prilagajanju sodobnim smernicam. Franc Glušič z Generalne policijske uprave je izpostavil tvorno sodelovanje policije, Slovenske vojske ter Komisije za preiskovanje letalskih nesreč in incidentov vojaških zrakoplovov, ki traja že več let. Glavni preiskovalec iz Službe za preiskovanje

Vojaška zdravstvena enota je oskrbela poškodovanega člana posadke transportnega letala.

Preiskovalci so identificirali žrtve, nevarne snovi in druge predmete.

Letališki gasilci so pogasili požar na letalih.

letalskih nesreč in incidentov vojaških zrakoplovov Ministrstva za obrambo polkovnik Mihael Klavžar je povedal, da je vaja Zlomljeno krilo v šestnajstih letih postala regijska vaja kriznega odzivanja s posebnim poudarkom na novih tehnologijah in zaznavanju novih groženj, kot je bila na letošnji vaji vključenost letala na električni pogon. »Na izkušnjah te vaje se prilagodijo postopkovniki za prve posredovalce, gasilce, civilno zaščito, reševalce in tudi za preiskovalce. To pa je zelo pomembno v realističnih situacijah,« je še izpostavil polkovnik Klavžar in dodal, da je na vaji sodelovalo približno 150 aktivnih udeležencev, poleg podpornih služb iz Slovenske vojske ter z ministrstev za notranje zadeve in za infrastrukturo. Inštruktor za požarno varnost v 107. letalski bazi poročnik Slavko Zupančič pa je poudaril, da je bila vaja, ki je prvič potekala na vojaškem letališču Cerklje ob Krki, vzorčni primer dobrega sodelovanja med vsemi, ki v Sloveniji sodelujejo ob letalskih nesrečah.

V LJUBLJANI SESTANEK ODBORA ZA STANDARDIZACIJO

BESEDILO Marko Pišlar in Jerneja Grmadnik, FOTO Bruno Toič

Od 5. do 7. julija je v Ljubljani pod organizacijskim vodstvom Ministrstva za obrambo in Slovenske vojske potekal 94. sestanek Odbora za standardizacijo združenega delovanja (angl. Joint Standardization Board – JSB), ki so se ga udeležili tuji in domači predstavniki držav članic Nata ter Natovih strateških poveljstev.

Slovenija je kot Natova polnopravna članica zavezana k izvajanju zavezniške politike na področju standardizacije. S pripravo, sprejemom in izvajanjem standardizacijskih dogovorov ter zavezniških standardov države članice in Natovi organi dosegajo potrebno stopnjo interoperabilnosti, ki prispeva h krepitvi obrambnih zmogljivosti zavezništva. Potreba po standardizaciji izhaja iz skupnih političnih ciljev Severnoatlantske pogodbe, zlasti pa iz strateškega koncepta zavezništva in usmeritev pri aktivnostih Natovega obrambnega načrtovanja.

V podporo aktivnosti vojaškega odbora na področju standardizacije deluje tudi Odbor za standardizacijo združenega delovanja, katerega sestanki potekajo trikrat na leto, in sicer dvakrat na sedežu v Bruslju, enkrat pa v eni izmed držav gostiteljic. Slovenija je letos sestanek gostila prvič. Srečanja v Ljubljani se je udeležilo 35 udeležencev iz 17 držav. Med njimi so bili nacionalni predstavniki z ministrstev za obrambo ali generalštabov, ki delujejo v tem odboru, in predstavniki Natovih strateških poveljstev, to je Zavezniškega poveljstva za transformacijo iz Norfolka in Zavezniškega poveljstva za operacije iz Monsa. Udeležence sestanka v Sloveniji je na začetku v imenu načelnika Generalštaba Slovenske vojske pozdravil načelnik združenega sektorja za podporo brigadir Anže Rode, ki je povedal, da so si v Slovenski vojski prizadevali pripraviti dogodek zadnji dve leti, vendar jim ga zaradi razmer z epidemijo covida-19 ni uspelo uresničiti, zato je še posebej vesel, da so se letos lahko srečali v živo. Izpostavil je, da srečanje poteka v pravem trenutku, ko varnostne razmere v svetu niso prijetne. »Tudi ob dejstvu, da je bil pred dnevi končan vrh zavezništva v Madridu, ki prinaša nove strateške usmeritve za prihodnost, se od nas zahteva, da se še naprej prilagajamo spreminjajočemu se svetu in poskušamo skupaj ohraniti naše okolje varnejše,« je povedal brigadir Rode, ki je izpostavil, da je Slovenija v zadnjem obdobju uresničila

večji del vsebin, zapisanih v zadnji različici Zavezniške združene doktrine (Allied Joint Doctrine – AJP-01). »Pred nami so nove naloge, ki še zdaleč niso lahke, število dokumentov na strateški in operativni ravni, ki jih obravnavamo, pa je izjemno,« je dodal brigadir Rode ter vsem udeležencem sestanka zaželel uspešno delo in prijetno bivanje v Sloveniji.

Predsedujoči Odboru za standardizacijo združenega delovanja francoski kapitan bojne ladje Denis Roquelet je bil vesel povabila v Ljubljano, kjer je sicer prvič. Kot je povedal, so na sestanku obravnavali različna vprašanja, povezana s standardizacijo. Govorili so tudi o novem Natovem strateškem konceptu in kako se mu bodo prilagodili. »Na vsakem sestanku iščemo soglasje glede nekaterih tem in napišemo povzetek sprejetih odločitev, ki ga pošljemo v potrjevanje vsem sodelujočim državam,« je poudaril predsedujoči odboru. Dodal je še, da bodo tudi sklepi z Natovega vrha v Madridu vplivali na njihovo prihodnje delo, saj je eno izmed področij, ki ga bo treba vključiti v standardizacijo, tudi varovanje okolja v povezavi s podnebnimi spremembami. V prihodnosti bo treba obravnavati tudi vključitev novih članic, in sicer Švedske in Finske, v posamezne organe, čeprav sta državi že partnerici ter se vključujeta v različne procese standardizacije. »Brez skupnih standardov je interoperabilnost težko dosegljiva. Na Natovem vrhu v Walesu leta 2014 je bila sprejeta deklaracija, da je uvedba standardov eden izmed glavnih ciljev Nata in njegovih članic,« je še sklenil Roquelet. Udeleženci sestanka v Ljubljani so se v treh delovnih dneh seznanili z delom posameznih delovnih skupin, ki delujejo znotraj odbora, hkrati pa so potrdili sprejem predlogov nekaterih novih standardov. Uslužbenci iz Slovenske vojske, z Ministrstva za obrambo ter iz Natovega centra odličnosti za gorsko bojevanje so predstavili vsebine s področja standardizacije. Tamara Derman Zdravec iz Šole za tuje jezike je predavala o vojaški terminologiji v Slovenski vojski in na Ministrstvu za obrambo, Samo Podgornik iz Direktorata za logistiko je predstavil standardizacijo na Ministrstvu za obrambo, podpolkovnik Friedrich Ölböck iz Natovega centra odličnosti za gorsko bojevanje iz Poljč pa njihove aktivnosti, s poudarkom na standardizaciji.

TRI DESETLETJA ZRAČNE OBRAMBE

BESEDILO podpolkovnik Boštjan Kozina
FOTO Bruno Toič in Marko Pišlar

Pripadniki baterije zračne obrambe na mednarodni vaji Zvezdni vitez 2019

V nekaj stavkih je težko strniti dobra tri desetletja razvoja slovenske zračne obrambe. Težko je omeniti vsakogar ter vse, kar so pripadniki, ki so kadar koli na desnem rokavu svoje uniforme nosili znak kobre, naredili za svojo enoto. Vendar lahko ob častljivem tridesetem jubileju, ki ga je enota praznovala lani, vendar epidemične razmere posebnega praznovanja niso dopuščale, vsaj na kratko predstavimo nekatere prelomne dogodke v razvoju enote. 7. julija je namreč minilo 31 let od ustanovitve 9. raketne brigade zračne obrambe Kobra.

Z ustanovitvijo 9. raketne brigade zračne obrambe je bil postavljen temelj za zagotavljanje zračne obrambe ozemlja Republike Slovenije ter poveljstev in enot njene vojske, takratne Teritorialne obrambe Republike Slovenije. Tradicija enote je trdna in bogata ter sega v leto 1991. 9. raketna brigada zračne obrambe je bila vzpostavljena v težkih razmerah med osamosvojitveno vojno, ko je bilo treba delovati predano, hitro, odgovorno in z razpoložljivimi sredstvi. V dneh do 6. julija 1991 je takratno vodstvo opravilo organizacijske priprave, ki so obsegale oceno groženj nasprotnikovih sil ter stanja in potreb razpoložljivih kadrovskih ter materialnih virov. Na podlagi opravljenih priprav so 6. julija 1991 zvečer pristojnemu republiškemu centru za obveščanje predali pripravljene sezname za vpoklic kadrovskih in materialnih virov. Kadrovsko popolnitev enot brigade so izvedli z vojniki, podčastniki in častniki rezervne sestave, kot inštruktorji za strokovno podporo pri načrtovanju ter opravljanju nalog pa so se jim pridružili nosilci znanja iz zračne obrambe in letalstva iz vrst prestopnikov v Teritorialno obrambo ter prostovoljci iz drugih enot in struktur takratne Teritorialne obrambe, ki so imeli znanje ter so ga bili sposobni prenašati na nove pripadnike. Kolektivi so se hitro oblikovali v trdna jedra, ki so predstavljala steber nove enote. Jedro

3. raketnega divizion je bila bojna skupina strelcev lahkih prenosnih raketnih sistemov, ki je že pred tem preživela bojni krst pri letalskem napadu nasprotnikovih sil na brniško letališče. To je bila za vse pripadnike dragocena izkušnja, ki so jo prenesli na nove enote. Brigada je tako nastala na temelju pravih izkušenj, pridobljenih v vojni za Slovenijo. Takoj po vojni so njeni pripadniki prevzeli naloge varovanja ozemlja Republike Slovenija pred ogrožanjem iz zračnega prostora in tako v prelomnem povojnem času pomembno prispevali k zagotavljanju polne suverenosti novonastale države. Že ob koncu leta 1991 je takratna učna enota zračne obrambe začela usposablja prvo generacijo vojakov nabornikov. Brigado so poleg dveh učnih enot, in sicer učne raketne ter učne topniške baterije, sestavljali še trije bojni raketni divizion, popolnjeni s stalno in rezervno sestavo.

OD BRIGADE DO DVEH LAHKIH BATERIJ ZRAČNE OBRAMBE

Sledila so številna preoblikovanja enote in brigada je imela skozi svojo zgodovino na voljo lahke prenosne raketne sisteme Strela 2M, Igla in Igla-1, prevoznih raketni sistem Strela 1M ter topniške sisteme 20, 30, 40 in 57 milimetrov. Od leta 1991 je bila brigada neposredno podrejena Republiškem štabu za Teritorialno obrambo, od leta 1998 pa je bila del sestave 1. operativnega poveljstva vojaškega letalstva in zračne obrambe. Po petih letih, in sicer leta 2003, je poveljevanje brigadi prevzelo Poveljstvo sil Slovenske vojske, leta 2004 pa je bila brigada preoblikovana in preimenovana v 9. bataljon zračne obrambe. Leta 2008 je bataljon prešel v sestavo tedanje brigade zračne obrambe in vojaškega letalstva. Z zadnjim preoblikovanjem leta 2013 je bataljon prenehal delovati, njegovi lahki bateriji sta bili prerazporejeni v sestavo pehotnih brigad,

Enote zračne obrambe uporabljajo za usposabljanje številne simulatorje in trenažerje.

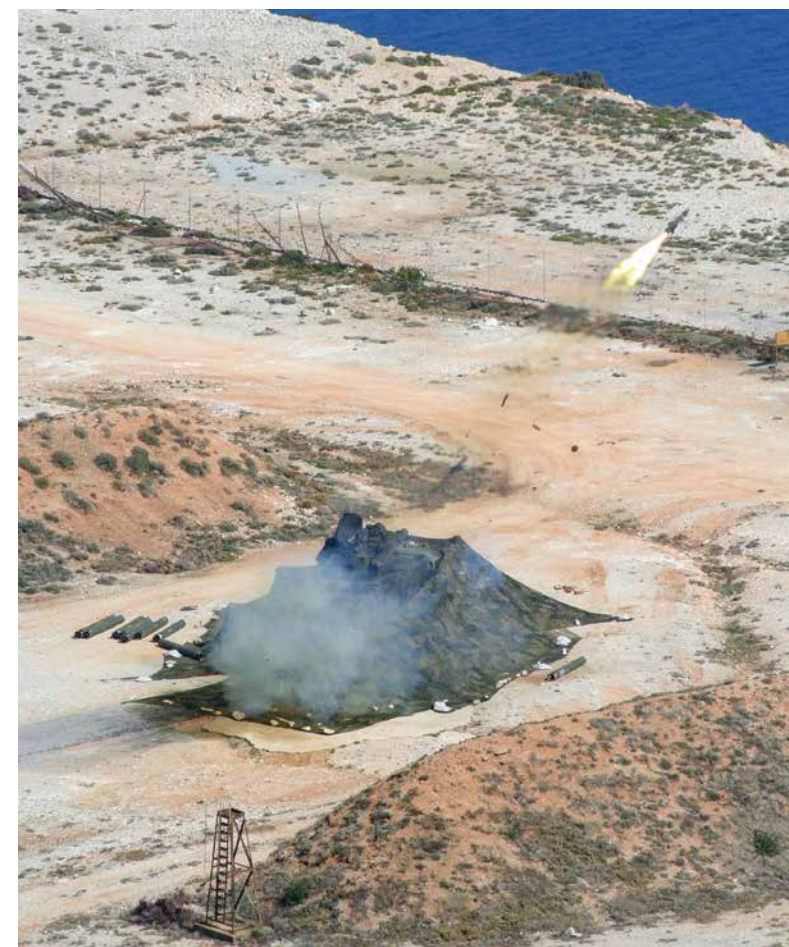
večina orožnih sistemov pa je bila izvzeta iz operativne uporabe. Danes pripadniki obeh lahkih raketnih baterij zračne obrambe opravljajo svoje poslanstvo, ki je izrazito obrambno, saj s svojim delovanjem sodelujejo pri zagotavljanju suverenosti Slovenije v njenem zračnem prostoru ter zagotavljajo zaščito njenim oboroženim silam. Ob tem zagotavljajo zmogljivosti za zaščito pomembnih območij in objektov pred ogrožanjem iz zračnega prostora ter za zaščito poveljstev in enot Slovenske vojske ter zmogljivosti, da vse naloge opravljajo tudi zunaj meja Republike Slovenije v okviru nalog zavezništva. Pripadniki enot zračne obrambe Slovenske vojske so v svoji zgodovini dosegli veliko odmevnih dosežkov. Naj omenimo le bojna streljanja s topovi ter raketnimi sistemi Strela 1M in 2M ter Igla in Igla-1, ki so bila izvedbeno obsežna in so zahtevala veliko priprav, vendar so bila vedno varna in brezhibno opravljena. Pomembni prelomnici v zgodovini delovanja sta bili prva mednarodna taktična vaja enot zračne obrambe s pripadniki bataljona zračne obrambe nizozemskih oboroženih sil v Republiki Sloveniji Odločen odgovor 99 ter uspešna izvedba taktičnega baterijskega bojnega streljanja s sistemi Strela 1M in 2M, Igla ter BOV-3 na Natovem strelišču NAMFI na Kreti septembra 1999. Enote slovenske in nizozemske zračne obrambe so kot združen mednarodni bataljon izvajale zračno obrambo letališča Cerklje ob Krki in njegove širše okolice, bojno streljanje pa je za enoto pomenilo predvsem kompleksno logistično nalogo, saj je bila takratna brigada prva enota Slovenske vojske, ki je v tistih časih izvedla tako zahteven premik moštva in materialno-tehničnih sredstev na daljših razdaljah z uporabo kopenskih, pomorskih in zračnih transportnih sredstev.

S SISTEMOM ROLAND ZAGOTOVILI POVEZLJIVOST Z NATOVIM SISTEMOM INTEGRIRANE ZRAČNE OBRAMBE

Za enoto sta bila zelo pomembna nakup raketnega sistema Roland leta 1999 in njegova uvedba v operativno uporabo

Mednarodno združeno taktično bojno streljanje s sistemom Roland na Kreti

leta 2001. Raketni sistem je sprejel 1. raketni bataljon zračne obrambe z Vrhnike oziroma novoustanovljena raketna baterija Roland, ki je bila formirana leta 2000 in popolnoma izključno s pripadniki stalne sestave. S sistemom Roland je bataljon naredil pomemben preskok v zahtevnosti uporabe in povezljivosti sistema znotraj zračne obrambe Slovenske vojske. Tako se je močno okrepila njegova moč in Republika Slovenija je pridobila sistem, ki je bil tehnično popolnoma povezljiv z Natovim sistemom integrirane zračne obrambe. Sistem Roland je bil hrbtenica zračne obrambe Slovenske vojske. Sledili so številni usposabljanja, vaje in bojna streljanja lahke prenosne raketne baterije Igla in raketne baterije Roland, pogosto daleč zunaj meja Republike Slovenije. Z leti so v bataljonu postali sposobni izvajanja večnacionalnih taktičnih bojnih streljanj, na katerih so slovensko zračno obrambo in s tem Slovensko vojsko zastopali nad še tako optimističnimi pričakovanji. Ob tem ne moremo mimo treh pomembnih mejnikov zadnjega obdobja v strokovnem razvoju bataljona in zračne obrambe Slovenske vojske. Prvi se je zgodil leta 2007, ko je bilo uspešno izvedeno mednarodno združeno taktično bojno streljanje brigadne ravni s raketnimi sistemi Patriot, Roland in Mistral na Natovem strelišču NAMFI na Kreti in na katerem je sodelovala slovenska baterija Roland. Kot ena prvih enot Slovenske vojske in zagotovo prva v njenih zračnih silah je prestala ocenjevanje po zahtevni Natovi metodologiji taktičnega ocenjevanja (angl. Tactical Evaluation – TACEVAL) ter dosegla zelo visoke ocene. Enota je tako dokazala sposobnost izpolnjevanja svojega poslanstva tudi v mednarodnem visoko strokovnem in tehnično zahtevnem okolju. Drugi mejnik se je zgodil leta 2008, in sicer z začetkom prenosa znanja in izkušenj na pripadnike zračne obrambe makedonske vojske, pri čemer so pripadniki 9. bataljona s strokovnim znanjem krepili obrambne sposobnosti te države v regiji in tako prispevali k njeni stabilnosti. Istega leta se je

zgodil tretji mejnik, takrat so v lahko bataljonsko bojno skupino vključili zmogljivost modula zračne obrambe.

ZRAČNA OBRAMBA SLOVENSKE VOJSKE PRED NOVIMI IZZIVI

V zračni obrambi namenjajo usposabljanju in urjenju posameznika, skupine ter enote veliko pozornosti, zato vsak dan uporabljajo številne simulatorje in trenažerje. Na njih se urijo strelci na lahkih prenosnih raketnih sistemih, vzdrževalci raketnih sistemov in drugi. Številni trenažerji in simulatorji so rezultat domačega znanja, razvoja ter proizvodnje. V tridesetletni zgodovini enote so se pripadniki zračne obrambe Slovenske vojske udeležili številnih izobraževanj in usposabljanj v tujini, se dokazovali v mednarodnem okolju, sodelovali pri zagotavljanju obrambe neba nad Republiko Slovenijo ob vseh politično pomembnejših dogodkih, na svoji poti pa so bili strokovni ter so nesebično ohranjali in dopolnjevali pridobljeno znanje ter ga prenašali na prihodnje generacije. Pred zračno obrambo Slovenske vojske je jasno zarisana pot, polna izzivov, ki bodo še naprej zahtevali veliko znanja, iznajdljivosti ter predanosti in motiviranosti. Današnje potrebe po sodobnih sistemih zračne obrambe so na podlagi preučenih groženj in trenutnega stanja opremljenosti enot zračne obrambe Slovenske vojske jasne in podrobno opredeljene v taktični študiji zračne obrambe, tako da sta Republika Slovenija in Ministrstvo za obrambo nedvomno pred pomembno odločitvijo o obrambi suverenosti svojega zračnega prostora s kopenskimi sistemi zračne obrambe. To zahteva potreba po varnosti naše države ter obveznosti Slovenije do zavezništva ob vse bolj zapletenih varnostnih razmerah v naši bližnji in daljni okolici.

ZRAČNO OBRAMBO BI BILO TREBA POSODOBITI

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

V petek, 8. julija, je na Brniku potekala slovesnost ob 30. obletnici ustanovitve 9. raketne brigade zračne obrambe Kobra, ki je bila zaradi epidemičnih razmer lani prestavljena. Udeležili so se je nekdanji in sedanji pripadniki enot zračne obrambe, nekdanji poveljniki ter prvi vojaki v postroju.

ZRAČNO OBRAMBO ČAKAJO BOLJŠI ČASI Sedmega julija 1991 je bil z ustanovitvijo 9. raketne brigade zračne obrambe postavljen temelj zračne obrambe v Republiki Sloveniji in Slovenski vojski. »Enota je bila vzpostavljena v težkih razmerah še med osamosvojitveno vojno, ko je bilo treba ravnati predano, hitro, odgovorno in s tistim, kar je bilo na voljo. Osrednja rodovska enota zračne obrambe je vrhunec doživela leta 2001 kot brigada, nato so jo preoblikovali v bataljon, leta 2013 pa je prenehala delovati, zmanjševalo se je tudi število usposobljenih, izurjenih in izkušenih pripadnikov zračne obrambe,« je v svojem nagovoru izpostavil podpolkovnik Boštjan Kozina iz Oddelka za razvoj zmogljivosti bojne podpore Sektorja za razvoj in opremljanje na Generalštabu Slovenske vojske, sicer pa eden prvih pripadnikov 9. brigade zračne obrambe. Opozoril je tudi na stagnacijo zračne obrambe v Sloveniji in izgubljeno dragoceno znanje. V nagovoru je pomočnik

Srečanja se je udeležilo veliko zdajšnjih in nekdanjih pripadnikov enot zračne obrambe Slovenske vojske.

ANTON DONKO

»Zelo sem ponosen, da smo že dober mesec po koncu osamosvojitvene vojne opravili bojno streljanje na Počku.«

načelnika Generalštaba Slovenske vojske brigadir Milan Žurman izrazil prepričanje, da zračno obrambo čakajo boljši časi. »Letos smo na generalštabu organizirali posvet na strateški ravni glede zračne obrambe. Vrh Slovenske vojske je enoten, da jo je treba posodobiti. Sprejeti so bili prvi strateški dokumenti, pripravljeni so bili študija zračne obrambe in prvi investicijski dokumenti glede mogočega nakupa novega sistema zračne obrambe. Intenzivno opravljamo raziskavo trga in smo v stiku z vsemi proizvajalci sistemov, ustreznih za Republiko Slovenijo,« je povedal brigadir. Izpostavil je še dejstvo, da je predsednik vlade dr. Robert Golob po Natovem vrhu potrdil namero o potrebi nadaljevanja večanja sredstev za obrambo. »Pričakujem, da bo sprejeta prava odločitev glede varovanja slovenskega zračnega prostora,« je sklenil nagovor ter čestital nekdanjim in sedanjim pripadnikom enot zračne obrambe. V nagovoru se je začetkov in vrhuncev brigade spomnil tedanji poveljnik 1. operativnega poveljstva vojaškega letalstva in zračne obrambe upokojeni polkovnik Jože Konda. »Ob začetku osamosvojitvene vojne je bila moja naloga zbrati strokovnjake iz Jugoslovanske ljudske armade, ki so bili prestopniki. Dragan Bavčar, ki je takrat postal načelnik zračne obrambe, mi je namignil, koliko je pripadnikov 350. raketnega polka bivše armade. Takoj sem stopil v akcijo in rezultat je bila

postrojitev 7. julija,« je povedal in dodal, da sta jih takrat vodili velika predanost in organiziranost. Omenil je dva najpomembnejša pripadnika, ki sta postala steber vzpostavitve zračne obrambe, in sicer inštruktorja praporščaka Branka Jurco in žal že pokojnega praporščaka Draga Dobrovca. »Bili smo edini rod Slovenske vojske, ki je leta 2001 dobil najvišje priznanje Natovega sveta – sveta predsednikov držav in vlad z dovoljenjem vstopa v sliko zračnega prostora. Za to ste zaslužni vsi, ki ste vzpostavljali zmogljivosti zračne obrambe,« je izpostavil in med velikimi uspehi naštel tudi prvo bojno streljanje na Počku že mesec dni po vzpostavitvi brigade, sodelovanje z Natom že od leta 1995, organizacijo seminarja o doktrinah zračne obrambe leta 1998 ter izvedbo bojnega streljanja na Kreti v Grčiji leta 1999. Že od leta 1994 pa so se slovenski častniki izobraževali v Centru zračne obrambe kopenske vojske ZDA v Fort Blissu v Teksasu. Ob koncu je obžaloval, da se je po letu 2003 začel razkroj zračne obrambe v Slovenski vojski, ter je bil kritičen do zamujenih priložnosti in izgubljenega znanja. Čestital je vsem za ohranjanje spomina na vrhunec zračne obrambe in uspehe tega rodu.

ENOTA JE NASTAJALA V ZAHTEVNIH ČASIH Prvi poveljnik 9. brigade zračne obrambe upokojeni polkovnik Anton Donko je izpostavil, da je brigada nastajala v

JOŽE KONDA

»Ob začetku osamosvojitvene vojne je bila moja naloga zbrati strokovnjake iz Jugoslovanske ljudske armade, ki so bili prestopniki.«

DRAGAN BAVČAR

»Začeli smo iz nič, vendar smo se vzpostavitev zračne obrambe lotili z entuziazmom, željo in upornostjo.«

zahtevnih časih. »Spomnim se postroja 7. julija na Igu, kjer sem sprejel prve pripadnike. Med njimi sta bila tudi zdajšnji podpolkovnik Boštjan Kozina in takratni višji vodnik Janez Satler, ki sem ju danes ponovno srečal. Enoto smo mobilizirali po evidencah in bil sem edini z generalštaba, ki sem lahko izvedel to mobilizacijo. Pred menoj je bilo 150 rezervistov, ki jih je bilo treba oborožiti. Najprej sem na generalštabu dobil sedem parov čevljev, uniforme smo dobili pozneje. Počasi smo začeli iz teritorialnih poveljstev dobivati rakete, ki so bile v skladiščih pod našim nadzorom. S kadrom ni bilo težav, saj sem kot letalski inženir v sistemu zračne obrambe v Sloveniji poznal ljudi in sem hitro oblikoval rezervni kader. Večji izziv so bila materialna sredstva, tudi zaradi embarga. Morali smo izkoristiti tisto, kar smo imeli v skladiščih. Zelo sem ponosen, da smo že dober mesec po koncu osamosvojitvene vojne opravili bojno streljanje na Počku. Lahko bi rekli, da smo bili takrat že operativna enota, dežurali smo tudi na ljubljanskem in mariborskem območju ter ščitili območje koprškega pristanišča ob umiku zadnjih enot Jugoslovanske ljudske armade oktobra 1991,« je pojasnil upokojeni polkovnik, za katerega je mesto poveljnika pomenilo veliko obvezo do naroda, zaščite novonastale države in življenja državljanov. »Veliko je bilo groženj, vendar nikoli nisem razmišljal o posledicah, naredil sem tisto, kar sem moral,« je še poudaril prvi poveljnik 9. raketne brigade zračne obrambe. Tedanji načelnik zračne obrambe upokojeni brigadir Dragan Bavčar pa je v spomin na ustanovitev prve enote zračne obrambe povedal: »Začeli smo iz nič, vendar smo se vzpostavitev zračne obrambe lotili z entuziazmom, željo in upornostjo. Marsikdo je mislil, da je to utopija. Prve dni smo preverjali, koliko česa sploh imamo. Izzivi so bili finančni, organizacijski in kadrovski, predvsem pa, kako prepričati druge odločevalce, ne le na vojaški, temveč tudi na civilni ravni, v parlamentu, na ministrstvih, o potrebi po velikih izdatkih in tehnično zahtevnih projektih. Med pripadniki je bilo veliko prestopnikov iz jugoslovanske vojske, ki so bili usposobljeni. V nadaljevanju nam je uspelo razviti sistem usposabljanj in ga izvajati. To je bila velika prednost enote zračne obrambe.«

NOVI VOJAKI PRISEGLI DOMOVINI

BESEDILO IN FOTO Marko Pišlar

Spodpisom svečane prisege domovini je v petek, 5. avgusta, v Vojašnici Janka Premrla Vojka v Vipavi prvo fazo pettedenskega temeljnega vojaškega strokovnega usposabljanja v Veščinskem centru Slovenske vojske končalo 128 kandidat in kandidatov generacije julij 2022. Slovesnosti ob prisegi sta se udeležila tudi državni sekretar na Ministrstvu za obrambo Rudi Medved in načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Robert Glavaš, ki je bil slavnostni govornik.

4. julija je v štirih vojašnicah Slovenske vojske, in sicer v Vipavi, Novem mestu in Murski Soboti ter na Bohinjski Beli, usposabljanje po programu temeljnega vojaškega strokovnega usposabljanja začelo 17 kandidatov za vojaka in sedem za vojaške uslužbenke, štirje kandidati za vojaka pogodbene rezervne sestave in 100 vojakov na prostovoljnem služenju vojaškega roka iz generacije julij 2022, izmed teh je bilo 18 deklet in 110 fantov. S svečano prisego so po petih tednih zahtevnih preizkušenj uspešno končali prvo fazo usposabljanja po programu temeljnega vojaškega strokovnega usposabljanja. Kandidati so v Veščinski center Slovenske vojske prišli z željo postati vojaki. Ob dodatni pomoči inštruktorjev so postali odgovorni pripadniki, ki jih ni strah vsakodnevnih naporov v vojaškem življenju. Poveljnik Veščinskega centra Slovenske vojske podpolkovnik Jurij Raduha je v pozdravnem nagovoru izpostavil tri stvari, ki zaznamujejo življenje pripadnika Slovenske vojske. To so prisega domovini, domoljubje in tovarištvo. Zahvalil se je navzočim družinskim članom in prijateljem kandidatov za izkazano zaupanje v Slovensko vojsko ter v njene inštruktorje. Kandidatom generacije julij

V julijski generaciji je bilo 128 kandidatov.

2022 pa je čestital ob prisegi in jim zaželel veliko uspehov na nadaljnji poti. Načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Robert Glavaš, slavnostni govornik na prireditvi ob prisegi domovini, je povedal, da je vesel, da v postroju vidi mlade ljudi, ki se zavedajo pomena zagotavljanja varnosti posameznika, skupnosti in slovenske družbe. Ponosen je na njihovo odločitve, da so postali del Slovenske vojske, ki je svoje korenine razvila prav v času oboroženega napada na našo domovino. Generalmajor Glavaš je poudaril, da se je Slovenska vojska v letih po osamosvojitvi razvijala od nabornišтва do poklicne vojske, njeni pripadniki pa so sodelovali v številnih mirovnih operacijah in na zahtevnejših mednarodnih misijah. Danes tako na 11 mednarodnih misijah v sodelovanju z zavezniki zagotavljajo vojaško delovanje zunaj in znotraj meja zavezništva. Načelnik Generalštaba Slovenske vojske je izpostavil, da so pripadniki Slovenske vojske na vojaškem področju v vseh teh letih pridobili neprecenljive izkušnje, ki jih v Slovenski vojski vnašajo tudi v programe vojaškega izobraževanja novih generacij kandidatov. Izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje so po njegovih ocenah tista področja, ki so za sodobno vojsko poleg primarne naloge, to je obramba domovine, najpomembnejša, saj je lahko samo ustrezno telesno pripravljen, dovolj izobražen, usposobljen in motiviran pripadnik Slovenske vojske kos sodobnim varnostnim grožnjam ter izzivom. Generalmajor Glavaš je ob koncu čestital kandidatom za uspešno opravljeno prvo fazo usposabljanja in za prisego domovini. Vodstvu in inštruktorjem Veščinskega centra pa se je zahvalil za uspešno izvedeno usposabljanje. Posebno zahvalo je izrekel še osebju vipavske vojašnice, ki je vse, ki so sodelovali pri gašenju požara na Krasu, logistično podpiralo z namestitvami, zagotavljanjem prehrane in drugimi dejavnostmi.

ORKESTER SLOVENSKE VOJSKE NA FESTIVALU SAKSOFONISTOV

BESEDILO Larisa Marjanović
FOTO Janko Lipovšek

Festival SAXGO v organizaciji Kulturnega doma Nova Gorica je saksofonski festival z najdaljšo tradicijo v Sloveniji. Na tokratnem že 25. festivalu je potekalo tudi deveto mednarodno tekmovanje saksofonistov, na katerem se je na klasičnem saksofonu pomerilo 18 tekmovalcev iz Francije, Hrvaške, Italije, Latvije, Poljske, Slovenije, Španije in Japonske. V finalu tekmovanja so ob spremljavi Orkestra Slovenske vojske pod vodstvom dirigenta Mihe Rogine nastopili štirje finalisti, med katerimi je bil tudi naš edini predstavnik Domen Koren.

Orkester Slovenske vojske je moral za to priložnost pripraviti štiri saksofonske koncerte (Lazar, Creston, Gotkovsky in Dahl). Program je bil obsežen in zahteven, časovni okvir vaj pa kratek. V ponedeljek je bila bralna vaja, četrtekovi vaji pa so se že pridružili finalisti tekmovanja. Člani orkestra so se morali zelo zbrati in potruditi, saj je pred strokovno publiko vedno najtežje igrati. Tekmovanje je ocenjevala mednarodna žirija, ki ji je predsedoval Nicolas Proust iz Francije, ob njem pa so bili še Asagi Ito iz Japonske, Alicja Wołyńczyk - Raniszewska iz Poljske, Dragan Sremec iz Hrvaške in Jan Gričar iz Slovenije. V finalu sta se jim pri ocenjevanju pridružila Miha Rogina in Milko Lazar. Finalni koncert je potekal 8. julija v veliki dvorani Kulturnega doma Nova Gorica. Med več kot triurnim koncertom so morali biti člani orkestra zelo potrpežljivi in osredotočeni. Vojaški orkester, ki ima več kot 100 koncertov na leto, je tudi tokrat pred finalom in po njem izvajal popolnoma drugačen program za druge koncerte po Sloveniji. Kljub veliki zasedenosti in dejstvu, da je bil program za finale mednarodnega tekmovanja saksofonistov zelo zahteven, je Orkester Slovenske vojske pod vodstvom dirigenta Mihe Rogine dostojno ter zgledno spremljal finaliste.

Razglasitev končnih rezultatov tekmovanja je bila malo pred polnočjo. Po seštevku točk treh etap tekmovanja je bil na četrtem mestu Takaya Minami iz Japonske, tretje mesto je osvojil Domen Koren iz Slovenije, drugi je bil Karol Mastalerz iz Poljske. Zmagal je Etienne Boussard iz Francije, ki je po tekmovanju povedal, da je bil neverjeten občutek igrati v finalu ob spremljavi orkestra. »Ko sem začutil to veliko zvočno maso za seboj, me je resnično vzpodbudilo, da sem dal od sebe največ, kar sem lahko. Bilo je zelo razburljivo,« je opisal svoje občutke in dodal, da zelo ceni sodelovanje z dirigentom ter člani orkestra. »Priprave za finale tekmovanja so morale biti hitre in učinkovite – vsak izmed nas je imel dan pred finalom le 45 minut časa, da je z orkestrom preigral oba koncerta. Na dan koncerta pa smo imeli na voljo le 15-minutno vajo z orkestrom. Za take razmere moraš imeti nekaj izkušenj, da se na koncertu lahko počutiš samozavestno,« je pojasnil Boussard ter se zahvalil Mihi Rogini za prijaznost in odlično vodenje orkestra ter seveda glasbenikom.

Z razglasitvijo rezultatov finala tekmovanja se je končal festival SAXGO22. Ob tem je bilo napovedano naslednje mednarodno tekmovanje saksofonistov. To bo leta 2025, ko bo Nova Gorica, združena z italijansko Gorico, evropska prestolnica kulture. Etienne Boussardu, zmagovalcu tekmovanja, bomo lahko prisluhnili še na enem izmed prihajajočih koncertov Orkestra Slovenske vojske, saj je med drugimi nagradami prejel tudi solistični nastop z vojaškim orkestrom.

Nastopajoči finalisti z dirigentom, vodjo tekmovanja, predstavniki žirije in avtorjem obvezne skladbe v finalu

OTROCI SE NA POČITNIŠKE TABORE RADI VRAČAJO

BESEDILO Petra Miklaužič
FOTO Bruno Toič in animatorji

Otroci so na kopališču v Žusterni uživali v vožnji s kajaki in kanuji.

Kot vsako leto so lahko tudi letos otroci pripadnikov Slovenske vojske del svojega prostega časa med počitnicami preživeli na taborih, ki jih organizira Poveljstvo sil Slovenske vojske. Od 1. do 6. avgusta je 50 otrok letovalo v počitniškem domu v Fiesi. Za 17 deklet in 33 dečkov je skrbelo enajst animatorjev iz Slovenske vojske, ki so pripravili pester in raznovrsten program z veliko vodnimi aktivnostmi. Z ekipo Revije Slovenska vojska smo otroke obiskali na slovenski obali, ko so četrty dan tabora na kopališču v Žusterni svoje spretnosti preizkušali v vožnji s kajaki, kanuji in deskami za veslanje stoje.

OGLEDALI SO SI 430. MORNARIŠKI DIVIZION

Otroke, stare od sedem do 14 let, lahko pripadniki Slovenske vojske vsako leto prijavijo na enega izmed štirih terminov počitniških taborov. Tabori potekajo na dveh lokacijah. Dva sta na Pokljuki, kjer je program bolj gorniško usmerjen, ter dva na slovenski obali v Fiesi, kjer so bolj poudarjene morske dejavnosti. Vodja tabora praporščak Dejan Koren z Generalštaba Slovenske vojske nam je povedal več o programu. V ponedeljek, ko so otroci prispeli na tabor, so jih razdelili v skupine, nato pa so se spoznali z animatorji. Pri razvrščanju v sobe so upoštevali njihovo starost pa tudi njihove želje. Nekateri otroci se med seboj poznajo s prejšnjih taborov ali od drugod, in če želijo bivati skupaj, jim ugodijo. Prvi dan je po popoldanskem počitku sledil preizkus v plavanju. Vsi so se izkazali za odlične plavalce, z izjemo enega, ki je ob pomoči animatorjev kmalu ujel druge in samostojno zaplaval. Prvi večer se je končal s spoznavnim druženjem. Vsaka skupina je morala pripraviti plakat, na podlagi katerega so se otroci predstavili. Drugi dan so obiskali 430. mornariški divizion v

V ankaranski vojašnici so jim opremo predstavili vojaški potapljači.

Ankaranu. Tam so si ogledali prostore, muzej ter potapljaško in drugo opremo, ki jo pripadniki diviziona uporabljajo pri svojih nalogah. Predstavili so jim tudi delovanje enote. Otroke je najbolj navdušila predstavitev dekompresijske komore, ki je nova pridobitev 430. mornariškega diviziona. Po obisku so se sprehodili do Ankarana, kjer so si ogledali školjčiče. Po kosilu in počitku so se kopali na domačem kopališču v Fiesi. V sredo popoldne so se v organizaciji Zveze slovenskih častnikov odpeljali na izlet z ladjico po slovenskem morju. Vožnja je trajala približno tri ure. Otroci so imeli možnost skakanja v morje s palube, pri čemer so se zelo zabavali. Po vrnitvi v Piran so si ogledali še akvarij. Po tem so imeli prosti čas za nakup spominkov. Zvečer so se v Fiesi odpravili na nočno kopanje. Animatorji so jim razdelili svetleče zapestnice in nočno kopanje se je prelevilo v nepozabno doživetje.

PROGRAM TABORA JE RAZNOVRSTEN

Na dan našega obiska so pozneje otroke pričakovali v Veslaškem klubu Piran v Sečovljah in jim predstavili prave veslaške čolne. Otroci so si jih lahko pobliže ogledali in preizkusili, kako zahtevno je veslanje. Obiskali so tudi sečoveljske soline in si ogledali muzej solinarstva. Zvečer jih je čakalo presenečenje. Animatorji so jim pripravili zabavo s palačinkami. Urnik počitniškega tabora je dinamičen in po napornem četrtem dnevu je bil petek namenjen počitku. Dan so večinoma preživeli na plaži. Tisti, ki so želeli, so se lahko peljali s pedalini. Petek zvečer je bil njihov zadnji dan na taboru in otroci so se družili na zaključni zabavi. Animatorji so jim pripravili glasbeni program in prigrizke. »Otroke vsak dan večkrat preštejemo, s čimer preverimo, da nihče ne manjka. Pri preštevanju smo pozorni na rumene kape, ki smo jim jih razdelili prvi dan. Zaradi kap so bolj vidni v množici,« je pojasnil vodja tabora praporščak Dejan Koren. Odgovornost za vodenje

skupine otrok je velika. Z otroki na taboru animatorji niso imeli nobenih težav. Nekateri so imeli domotožje, vendar je ob veliko dejavnostih to kmalu minilo. Tabor je zelo priljubljen med otroki pripadnikov Slovenske vojske. Tudi letos je zanj prispelo več kot sto prijav, vendar žal vseh otrok ni bilo mogoče sprejeti. Prednost so imeli tisti, ki se tabora še niso udeležili.

NA TABOR SE RADI VRAČAJO

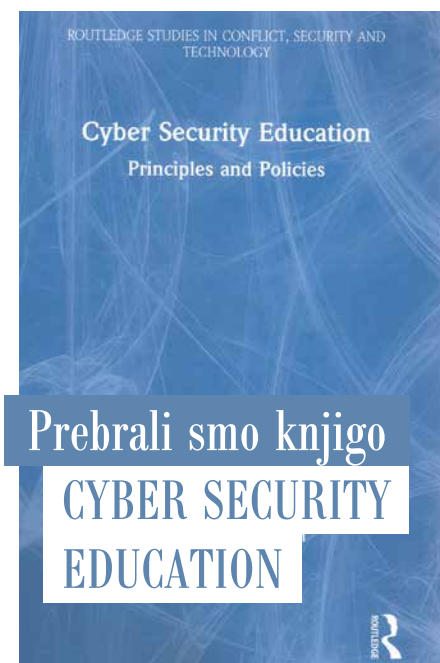
Na taboru otroke spremljajo animatorji. Animator lahko postane kdor koli iz vrst Slovenske vojske, ki se prijavi na razpis. Na taboru so prisotni tudi pripadniki Vojaške zdravstvene enote, ki skrbijo za zdravje udeležencev. Višja vodnica Iris Kračun je bila letos prvič v vlogi animatorke. Za to se je odločila, ker ima rada morje, sonce in otroke. Povedala je, da ji je delo na taboru všeč, je pa tudi stresno, saj je veliko otrok, ki jih je treba imeti ves čas pod nadzorom. Po njenem mnenju je otrokom najbolj všeč to, da se ves čas nekaj dogaja. Tudi sama ima sina, za katerega upa, da se bo prihodnje leto udeležil tabora. Letos žal še ni izpolnjeval starostnega pogoja za prijavo. Major Samo Mihačič je že izkušen animator. Tokrat je bil v tej vlogi že četrtič. Na taboru v Fiesi je vodil skupino otrok, starih od osem do devet let. Povedal je, da imajo otroci najraje kopanje in sladoled. S taborom so bili zadovoljni tudi otroci. Desetletna Živa Gombač iz Ilirske Bistrice se je tabora udeležila prvič. »Moja sestra je bila že velikokrat na taboru. O njem sem slišala samo dobre stvari, zato sem se ga hotela tudi sama udeležiti,« je pojasnila. Najbolj ji je bilo všeč, ko so bili na deskah za veslanje stoje. Prihodnje leto bi se z veseljem vrnila. Nik Leva je star 13 let in je bil letos na taboru že tretjič. Tabor je med seboj primerjal po tem, kateri mu je bil najbolj všeč: »Lanski mi je bil boljši, ker smo takrat šli na razstavo kač. Letos kač ni bilo, so pa bili kuščarji, ki so mi manj všeč kot kače.« Tudi Mihael Plavčak na splošno rad obiskuje tabor. Bil je že na več drugih, vendar mu je ta v organizaciji Slovenske vojske najbolj všeč. »Še posebej me veseli, da lahko plavamo, skačemo ter vozimo kanuje in kajake. Rad sem na morju. Spoznal sem tudi veliko novih prijateljev,« je povedal 11-letni Mihael.

Spodbudna misel

NA POMOČ

Tako se glasi geslo gasilk in gasilcev, h katerim so v vročih dneh, ko je na Krašu zaradi suše divjal velik požar, pogosto uhajale naše misli. Ko nekoga potrebuje, mora pomoč biti tukaj in zdaj. Drugače pa na različne poklice včasih pozabimo in se nam morda celo zdijo nepotrebni. Kar nekaj pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske je članic ter članov prostovoljnih gasilskih društev v domačem kraju. S temi nekaj stavki se jim želimo zahvaliti za požrtvovalno delo, da bi, tudi po zgledu njihovega zavetnika svetega Florijana, še naprej ohranjali pogum, požrtvovalnost in nesebično služili bližnjemu, kar pomeni najpristnejše uresničevanje temeljne evangeljske zapovedi – ljubezni do Boga, sočloveka in samega sebe.

V monografiji *Cyber Security Education* je avtor in urednik Greg Austin zbral najnovejše prispevke o izobraževanju na področju kibernetne varnosti v Evropi,

Prebrali smo knjigo
**CYBER SECURITY
EDUCATION**

V dneh, ko je v Celju potekala Gasilska olimpijada, nas zgled gasilk in gasilcev vabi, da v družbi, ki jo prevečkrat prevevajo sebičnost, lagodje in pragmatična preračunljivost, postajamo ljudje odgovornosti, da presega-mo brezbriznost in nam je mar za sočloveka. Skratka, da smo ljudje srca in sočutja ter da naredimo vse, kar nam v naši svobodi narekuje vest. Gasilke in gasilci so dar in blagoslov za našo drago Slovenijo, za okolje, v katerem živimo, za gasilska društva, družine, iz katerih izhajajo, ter za tiste, s katerimi se srečujejo v dneh stiske in preizkušenj, pa tudi v veliko lepih trenutkih. Kdor je doživel veliko dobrote in ljubezni, ko je bil sam v zelo težki situaciji ali stiski, v srcu jasno čuti, da ta dobrota ne more biti pozabljena ter da je nekje neki večni spomin, ki to dobroto ohrani za vse veke. In kdor koli je vsaj enkrat storil dejanje, čeprav zelo majhno, vendar povsem zastojno, samo iz dobrote do drugega, v srcu jasno čuti, da je segel onkraj časa in pozabe. Prav zato je pomembno, da se odločamo za dobro, da iščemo luč v sebi in okrog sebe, kajti, kot je zapisal Paul Claudel: »Luč nikoli ni odrečena tistemu, ki jo z iskrenim srcem išče. Modrost te čaka pri tvojih vratih. Blagor tistim, ki jo popeljejo v svoj dom kot častljivo mater.« Iskrena hvala vsem gasilkam in gasilcem, pripadnicam in pripadnikom Slovenske vojske, da se vedno znova odločate za iskanje luči ter da bi v življenju naredili nekaj lepega in dobrega. Lep zgled ste, da je treba vedno znova zapuščati pot osame in zagledanosti vase ter vstopati v ples ljubezni, kajti samo tako lahko na nov način doživimo radost bivanja. Zato vam želim: »Bodimo priče živega upanja, kulture srčnosti in odgovornosti ter konkretnih dejanj ljubezni do bližnjega.«

Vojaški kaplan Vito Muhič, VVIK

Severni Ameriki ter Avstraliji in na Kitajskem. Izpostavil je globalni problem pomanjkanja strokovnjakov in delavcev s temi večšinami in znanjem ter predlagal spremembe zaradi nastalih tehničnih, družbenih in geopolitičnih sprememb. Predstavil je prva izobraževanja o kibernetni varnosti v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, pred uporabo interneta, in poudaril njihov naraščajoči pomen v zadnjih desetletjih. Sprva je bilo to področje delovanja manjših skupin učiteljev in strokovnjakov, danes pa se je premaknilo v ospredje poslovnih strategij, nacionalnih politik ter geopolitičnih spopadov velesil.

Avtorji so v zborniku prikazali primere visokošolskih izobraževalnih programov v posameznih državah, poudarili so potrebo po interdisciplinarnem pristopu pri obravnavi problematike in pomen netehničnih veščin ter družboslovnih disciplin kot nujnih sestavnih delov izobraževanja. Sokurikularne dejavnike, kot so tekmovanja in vojne igre, so predlagali kot orodja za izboljšanje znanja o kibernetni varnosti. Pri tem so izpostavili tudi pomen oblikovanja multidisciplinarnih skupin za delo v praksi.

V sklepnem poglavju knjige je urednik predstavil dvanajst dilem, ki ostajajo odprte za polemiko, od oblik informacijske družbe in kibernetnega prostora do izobraževalnih sistemov ter načinov pridobivanja usposobljenih delavcev iz tujine zaradi pomanjkanja kadra doma. Ker izobraževanje na daljavo državam omogoča, da lahko na nacionalni ravni vzpostavijo izobraževanja in usposabljanja o kibernetni varnosti, ki vključujejo obrambno ter zunanjo politiko, varnostne agencije in policijo, avtorji predlagajo, da vlade v prihodnosti načrtujejo in financirajo izobraževanja o kibernetnem bojevanju in vohunjenju, kibernetnem kriminalu ter zaščiti kritične infrastrukture.

Ana Brodnik, KIZC

VOJAŠKI OSTROSTRELCCI SPOZNAVALI NOVOSTI

BESEDILO IN FOTO Enota za specialno delovanje

Od 13. do 17. junija je na strelišču in vadišču Bač potekala delavnica ostrostrelstva Madmil 2022, ki so jo organizirali pripadniki Enote za specialno delovanje v sodelovanju s pripadniki drugih enot Slovenske vojske in specialne enote policije ter s civilnimi strokovnjaki, ki se ukvarjajo z ostrostrelstvom.

Delavnica je bila organizirana na pobudo zmagovalcev ostrostrelske tekme v Nemčiji avgusta 2021, podprl jo je tudi nekdanji poveljnik sil Slovenske vojske generalmajor Miha Škerbinc. Namen delavnice je bil, da se ostrostrelci Slovenske vojske in policijske specialne enote seznanijo z naprednimi tehnikami streljanja ter z novostmi, ki so v zadnjih petih letih na novo oblikovale razumevanje balistike in uporabe ostrostrelnih sistemov. Pomembni sta bili tudi združitev vojaškega in policijskega znanja ter izmenjava izkušenj z udeleženci iz civilnega okolja.

Na delavnici so se sodelujoči preizkusili v streljanju z alternativnih položajev z različnih platform, ki so jih izdelali pripadniki Enote za specialno delovanje Slovenske vojske in so simulirale streljanje iz vozil, zaprtih prostorov, s streh ter drugih mest. Izvedeno je bilo streljanje na razdalje vse do 2000 metrov, pri čemer so udeleženci uporabljali različne oborožitvene sisteme z različnimi kalibri, ki imajo svoje značilnosti. V aktivnosti je bilo vključeno tudi policijsko vozilo z dvizžno platformo, s katere je potekalo streljanje. Udeleženci delavnice so streljali še iz helikopterja Slovenske vojske Bell-412, kar je bil poseben izziv, saj so morali med preletom ustavljati vozilo in streljati na razdalje do 300 metrov.

Delavnica ostrostrelstva je potrdila dobro sodelovanje med ostrostrelci iz različnih enot Slovenske vojske ter med policijsko specialno enoto in Slovensko vojsko. Posebno podporo njeni izvedbi je prispeval 15. polk vojaškega letalstva, ki je na delavnici sodeloval z zračno platformo. S to aktivnostjo je Enota za specialno delovanje postavila standard za delavnico ostrostrelstva v Slovenski vojski. V naslednjem letu pa je predvidena organizacija podobnega dogodka, na katerem bo mogoča tudi mednarodna udeležba.

REVIIA SLOVENSKA VOJSKA JE INTERNO
INFORMATIVNO GLASILO O VOJSKI,
OBRAMBI TER ZAŠČITI IN REŠEVANJU.

UREDNIK: Marko Pišlar

NOVINARKI: Jerneja Grmadnik,
Petra Miklaužič

FOTOGRAF: Bruno Toič

LEKTORIRANJE: Natalija Krese, Tina Pečovnik

TAJNICA UREDNIŠTVA: Milena Topolovec

NASLOV UREDNIŠTVA

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

Telefon: +386 1/471 26 62

Faks: +386 1/431 12 42

Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.si

OBLIKOVNA ZASNOVA: Agencija Adeo

OBLIKOVANJE

IN LIKOVNO-TEHNIČNO UREJANJE:

Polona Čelhar, Lepa reč

TISK: Tiskarna Skušek, d. o. o.

NAKLADA: 7800 izvodov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Bruno Toič

Prispevki, objavljeni v reviji, niso uradno
stališče Ministrstva za obrambo.

Nenaročenega gradiva in fotografij
ne vračamo.

Naslednja številka izide 26. septembra 2022.

SPREMLJAJTE NAS NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.

Revija Slovenska vojska je
članica Evropskega združenja
vojaških novinarjev (EMPA).

Jesenski tek Slovenske vojske

Republika Slovenija Ministrstvo za obrambo Slovenska vojska

Program tekmovanja:

- 9.00–10.00: prevzem startnih števil
- 11.00: start tekmovanja
- 13.00: slovesna razglasitev rezultatov
- 12.00–14.00: topla malica in tuširanje

Prevzem startnih števil bo potekal na dan tekmovanja, vodje ekip pa lahko startne številke prevzamejo tudi dan pred tekmovanjem, 29. 9. 2022, na sedežu podjetja Protima (Cesta k Tami 12, 2000 Maribor).

30. september

Štatenberg

72. BRIGADA

DVOREC ŠTATENBERG

Naslov in osebi za stike:

- naslov: Vojašnica generala Maistra, 72. brigada, Ramovševa ulica 2, Maribor
- osebi za stike: npor. Aleš Siničič (tel.: 72 1094) in švod. Robert Knep (tel.: 72 1021)